

РЕШЕНИЕ

02 октябрь 2023 ел

Буа шәһәре

КАРАР

№ 2-51

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Иске Суыксу авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектына карау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 32 статьясы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясының 1 өлешендәгә 20 пункты, Буа муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Иске Суыксу авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектына карарга.

2. Әлеге карар Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында рәсми рәвештә басылып чыккан көннән үз көченә керә (<http://pravo.tatarstan.ru/>), шулай ук Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш (<http://buinsk.tatarstan.ru>).

3. Әлеге чараның үтәлешен контрольдә тоту Буа муниципаль районы башлыгы урынбасары И. Ф. Еремеевга йөкләргә.

Буа муниципаль районы башлыгы,
Совет рәисе

Р.Р. Камардинов

«Татарстан Республикасы
Буа муниципаль районы
Советының
2023елның 02 октябрдәге
2-51 номерлы карарына
кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БУА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ИСКЕ СУЫКСУ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ
ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӨЛӨРЕ**

1том

КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ ҺӘМ ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӨЛӨРЕНӨ
ҮЗГӨРЕШЛӨР КЕРТҮ ТӨРТИБЕ

2023 ел

ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӨЛӨРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының «Иске Суыксу авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Текст өлеше составында:

- Кереш;

- 1 нче том. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

2 нче том. Шәһәр төзелеш зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеш регламентлары.

2. График өлеше составында:

Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр төзелеш зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар цикләре турында мәгълүмат.

ЭЧТӨЛЕК

КЕРЕШ..... Ошибка! Закладка не определена.

I ӨЛЕШ. ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӨЛӨРЕН КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ, ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӨЛӨРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӨРТИБЕ..... 6

I КИСӘК. Гомуми нигезләмәләр..... Ошибка! Закладка не определена.

1 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кертү нигезләре, билгеләү һәм составы..... **Ошибка! Закладка не определена.**

2 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы..... **Ошибка! Закладка не определена.**

3 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз көченә керүе..... 8

4 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык..... **Ошибка! Закладка не определена.**

II КИСӘК. Жирле үзидарә органнары жирдөн файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр..... 9

5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

6 статья. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе..... 10

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр..... **Ошибка! Закладка не определена.**

8 статья. Территориаль зоналар..... **Ошибка! Закладка не определена.**

9 статья. Шәһәр төзелеш регламентлары һәм аларны куллану 11

III КИСӘК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр..... Ошибка! Закладка не определена.

10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе **Ошибка! Закладка не определена.**

11 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектның файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе 14

12 статья. Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең цикле параметрларыннан читкә тайпылуга, реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе..... **Ошибка! Закладка не определена.**

IV КИСӘК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында нигезләмәләр **Ошибка! Закладка не определена.**
13 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр **Ошибка! Закладка не определена.**

14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре **Ошибка! Закладка не определена.**

V КИСӘК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр **Ошибка! Закладка не определена.**

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

17 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар 21

18 статья. Капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшүгә рәхсәт бирү мәсьәләсе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар **Ошибка! Закладка не определена.**

VI КИСӘК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр 23

19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе 23

VII КИСӘК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү .. **Ошибка! Закладка не определена.**

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иске Суыксу авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) - «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү турында» 2020 елның 13 мартындагы 279 номерлы карары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрдәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләрне эзерләгәндә шулай ук Буа муниципаль районы һәм Буа муниципаль районы Иске Суыксу авыл жирлегенең норматив хокукый актлары нигезләмәләре, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документлар исәпкә алына.

Өлеге Кагыйдэләр территорияль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдэләрне куллану тәртибен һәм аларга закон нигезендә үзгәрешләр кертү тәртибен билгели, муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү өчен шартлар тудыру максатыннан Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Иске Суыксу авыл җирлеге территориясеннән рациональ файдалану шартларын тудыра һәм капитал төзелеш объектлары, шулай ук инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның иң нәтиҗәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

I ӨЛЕШ. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӨЛӨРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӨЛӨРЕНӨ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

I КИСӘК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кертү нигезләре, билгеләү һәм составы

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Буа муниципаль районы жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Өлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының «Иске Суыксу авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә (алга таба – муниципаль берәмлек, торак пункт) жирдән файдалануны һәм төзелешне көйләү системасын кертә.
2. Өлеге Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнгән:
  - 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шартлар тудыру;
  - 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
  - 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир участкалары һәм капитал төзелеш объектлары хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
  - 4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлегенә бирү юлы белән.
3. Бу кагыйдәләр түбәндәге документлар белән беррәттән кулланыла:
  - техник регламентлар (алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кәргәнче - «техник жайга салу турында» 27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль законына һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә норматив техник документлар) белән;
  - Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән;
  - шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары белән;
  - «Иске Суыксу авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә һәм Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары белән.
4. Бу кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:
  - Текст өлеше:
    - Кереш;
    - 1 том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;
    - 2 том. Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.
  - График өлеше:
    - Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;
    - Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның махсус шартлары булган зоналар.
  - Кушымта:
    - Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүмат.

5. Өлеге кагыйдэләрне дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, «Иске Суыксу авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыручы, көйләүче һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар үтәргә тиеш.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның һәркем файдалана алырлык булуы һәм ачыклығы

1. Әлеге Кагыйдәләр, шул исәптән аларның составына кергән барлык картографик һәм башка документлар, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазифалы затлар, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык.

2. Буа муниципаль районының «Иске Суыксу авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген юл белән тәэмин итә:

-әлеге Кагыйдәләргә жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми рәвештә бастырып чыгару (игълан итү) һәм «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрендә муниципаль берәмлек сайтында урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (игълан итү) ;

- территорияль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында кагыйдәләргә урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлегенә булдыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге кагыйдәләрдән өзекләр, шулай ук аерым жир участкаларына һәм планлаштыру структурасы элементларына карата жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик материалларның һәм аларның фрагментларының кирәкле күчәрмәләрен бирү. Бу материаллар югарыда күрсәтелгән кешеләргә язма сорау буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләргә бәясе Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләргә үз көченә керүе

Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару (игълан итү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарылганнан соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлештә гамәлдә.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләргә бозган өчен жаваплылык

Әлеге Кагыйдәләргә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясә законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы.

II КИСӘК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалануны һәм төзелешне көйләү турында нигезләмәләр

5 статья. Жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Иске Суыксу авыл жирлегә Уставы, Буа муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Буа муниципаль районының жирле үзидарә вәкилләккә органнары (алга таба – район Советы) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, шул исәптән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр (өстәмәләр) кертү;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарының вәкилләккә органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук Татарстан Республикасы «Буа муниципаль районы» муниципаль берәмлегә Уставы белән район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. Буа муниципаль районы жирле үзидарә башкарма органнарының (алга таба – муниципаль район Башкарма комитеты) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү;

- рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү.

- район Советына районның территориаль планлаштыру документлары, районның башка шәһәр төзелеш документлары проектларын эшли һәм раслауга кертә һәм аларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;

район территориясендә башкарыла торган шәһәр төзелеш эшчәнлеген тәмин итүнең мөһүмәти системаларын алып баруны гамәлгә ашыра;

- районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра, законнар, Буа муниципаль районы Уставы, район Советы карарлары белән район Советы, район башлыгы яки районның башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш.

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын эзерләү буенча комиссия

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектын эзерләү буенча Комиссия (алга таба - комиссия) даими эшләүче коллегиаль орган булып тора, ул жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектны эзерләү максатыннан формалаштырыла. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә, аларны үткәргәндә жәмәгать фикер алышуларын яки ачык тыңлауларны оештыручы булып тора ала.

2. Комиссия үз эшчәнлеген өлеге Кагыйдәләргә, комиссия турында нигезләмәгә, шәһәр төзелеше законнарына, башка норматив хокукый актларга ярашлы рәвештә алып бара.

3. Комиссия составы Буа муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән раслана.

4. Комиссиянең вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- өлеге Кагыйдәләренә эзерләүне оештыру;

- Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләләре буенча гражданнар һәм юридик затлар тәкъдимнәрен карау;

- Кагыйдәләр проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын һәм Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү;

- жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижеләре турында нәтижеләр эзерләү, тәкъдимнәр эзерләү һәм аларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә жирлекнең башкарма комитеты житәкчесенә жибәрү;

Комиссия турындагы нигезләмә белән йөкләнгән башка вәкаләтләр.

5. Комиссия карарлары протокол имзаланганнан соң үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләр башкару өчен киңәш булып тора.

6. Комиссия эше турында мәгълүмат барлык кызыксынуучылар өчен дә ачык.

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Өлеге Кагыйдәләр расланганчы жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча кабул ителгән норматив хокукый актлары өлеге Кагыйдәләргә каршы килмәгән өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яки капитал төзелеш объекты өлеге кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

- аларны рөхсәт ителгән куллану төрләре рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми; тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән;

аларның зурлыгы һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән чик кыйммәтләргә туры килми.

3. Жир кишәрлекләре яки капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, аларның чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми, аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү вакытын билгеләмичә кулланылырга мөмкин, әгәр мондый жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану кеше тормышы яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит өчен куркыныч булса, Мәдәни мирас объектлары.

4. Өлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китереп яки аларның рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәвен киметеп кенә башкарыла ала. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм

капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китереп башкарыла ала.

5. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән җир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану дәвам итсә һәм кеше тормышы яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый җир кишәрлекләрен һәм объектларын куллануны тыярга мөмкин.

8 статья. Территориаль зоналар

1. Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләгәндә территориаль зоналарның чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә җир участкаларын куллануның төрле төрләрен берләштерү мөмкинлекләре;

- җирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясының 6 өлеше белән билгеләнгән очрактан тыш), шәһәр округының Генераль планы, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеше параметрлары;

-Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм булган җирдән файдалану;

- төрле категориядәге җирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш җир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау;

7) федераль әһәмияттәге тарихи җирлекнең яисә региональ әһәмияттәге тарихи җирлекнең тарихи-мәдәни терәк планының тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

1) капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, проездлар линияләренә;

2) кызыл линияләргә;

3) җир кишәрлекләре чикләренә;

4) муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләре;

5) муниципаль берәмлекләр чикләре, шул исәптән федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләре;

6) табигать объектларының табигый чикләре;

7) башка чикләргә.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территория зоналары чикләре һәр җир кишәрлегенең бары тик бер территориаль зонага гына керүе таләбенә җавап бирергә тиеш, чикләре җир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган җир кишәрлегеннән тыш.

5. Әлеге Кагыйдәләрнең һәр территориаль зонасы өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламенты белән җир кишәрлекләренең хокукый режимы билгеләнә, шулай ук җир кишәрлекләре өстендә һәм җир өслегендә булган нәрсәләр

аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндөгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территорияль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;
- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләрәнең бер территорияль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;
- муниципаль берәмлекләрне территорияль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;
- территорияль зоналарның төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территорияль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндөгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;
- капитал төзелеш объектларының архитектур-шәһәр төзелешенә карата таләпләр;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;
- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлегенә гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль файдалана алу мөмкинлегенә максималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайланмалар эчтәлегә, параметрлары турында карар кабул иткән территория чикләрендә;
- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;
- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән мөшгүль;
- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлар жирләренә, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә алмый

- урман фонды жирләре;
- өске сулар белән капланган жирләр;
- запас жирләр;
- махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);
- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;
- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимияте органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

III КИСӘК. Физик һәм юридик затларның жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлеге яки капиталъ төзелеш объекты турындагы мәгълүматларга үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән куллану төрен үзгәртү жир участкалары һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре тарафыннан түбәндәге ысуллар белән башкарыла:

- хокук иясе кадастр исәп-хисабы органына рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза, хокук билгеләүче документлар, шулай ук муниципаль берәмлек башкарма комитеты тарафыннан тиешле жир кишәрлеген билгеле бер территориаль зонага кертү турында бирелгән белешмә (кагыйдәләрдән өзөмтә) белән мөрәжәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона турында мәгълүмат күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокук иясе жирле үзидәрә органнарына мәгълүмати хезмәттәшлек тәртибдә жир участогы яки капиталъ төзелеш объекты характеристикаларын үзгәртү турында мәгълүмат жибәрү өчен рөхсәт ителгән куллану төрен үзгәртү турында гариза белән мөрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигездә жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объекттыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигездә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре әлеге территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителергә мөмкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән көннән алып аңа карата аны комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү рөхсәт ителми.

11 статья. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү белән кызыксырган физик яки юридик зат (алга таба – шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү) шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гаризаны комиссиягә жибәрә.

2. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турындагы карар проекты «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү тәртибе турында» Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә, жир кишәрлеге яки капитал төзелеш объекты чикләрендә урнашкан территориаль зона чикләрендә яшәүче гражданныр катнашында үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яки ачык тыңлауларда каралырга тиеш. рәхсәт сорала.

3. Әгәр шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын куллану әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин икән, жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары мондый тискәре йогынтыга дучар булган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия әлеге рәхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләре ияләренә, әлеге рәхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләре белән уртак чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары ияләренә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткөрү турында хәбәрләр жибәрә капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның рәхсәте һәм хокук ияләренә. Әлеге хәбәрләр кызыксырган кешенең шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кабул ителгән көннән алып жиде эш көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Гавами тыңлауларны үткөрү вакыты авыл халкына аларны үткөрү турында хәбәр ителгән көннән алып жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә басылган көнгә кадәр бер айдан артык була алмый.

6. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре нигезендә Комиссия, Башкарма комитет нәтижәсен исәпкә алып, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны Башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә Башкарма комитет житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми рәвештә бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырылырга тиеш һәм муниципаль район һәм (яки) торак пункт сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булганда) Интернет челтәрендә урнаштырыла.

8. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

9. Әгәр шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлегеннән яки капитал төзелеш объектыннан файдалануның рәхсәт ителгән төре кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксырган физик яки юридик зат инициативасы буенча жәмәгать фикер алышуларыннан яки жәмәгать тыңлауларыннан соң шәһәр төзелеше регламентына кертелгән булса, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турында карар жәмәгать фикер алышулар яки жәмәгать тыңлаулары.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсләшергә хокуклы.

12 статья. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү тәртібе

1. Шәһәр төзелешә Регламентында билгеләнгән җир кишәрлекләренең минималь күләмәннән кечерәк булган яисә конфигурациясе, инженер-геологик яисә башка характеристикалары төзелеш өчен уңайсыз булган җир кишәрлекләренең хокук ияләре рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүдән тайпылуға рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Җир кишәрлекләренең хокук ияләре рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, әгәр мондый тайпылыш рөхсәт ителгән төзелешнең бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территорияль зона өчен шәһәр төзелешә Регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында кирәк булса, ун проценттан артык түгел.

2. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә китү техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә аерым җир участогы өчен рөхсәт ителә. Федераль яки төбәк әһәмиятендәге тарихи торак пунктлар территорияләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын катларның чик саны, биналарның, корылмаларның, корылмаларның чик биеклегә һәм капитал төзелеш объектларының архитектура карарларына таләпләр буенча реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә китү рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт алуда кызыксынучы кеше комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза җибәрә.

Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында җибәрелә ала.

4. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турындагы карар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза килгән көннән алып унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә, 39 статья нигезләмәләрен исәпкә алып, җәмәгать фикер алышуларында яки ачык тыңлауларда каралырга тиеш Россия Федерациясә шәһәр төзелешә кодексының 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш

Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында карар проекты буенча җәмәгать фикер алышуларын яки Җәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

5. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында карар проекты буенча җәмәгатьчелек фикер алышулары яки җәмәгать тыңлаулары нәтижеләре турында нәтижә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яки тыңлаулар тәмамланганнан соң унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны җибәрә муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесә.

6. Башкарма комитет җитәкчесә әлегә статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кәргән көннән алып җиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү яки кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6.1. Җирле үзидарә органына Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан,

вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яки жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамә кәргән көннән алып рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын урнашкан жир участогына карата реконструкцияләүгә рәхсәт бирелми мондый төзелеш, аны сүткәнче яки билгеләнгән таләпләргә туры китерелгәнче, әгәр жирле үзидарә органы әлеге хәбәрне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм аннан әлеге хәбәр килгән дәүләт учреждениесенә яки жирле үзидарә органына, үз белдеге белән төзелгән бинаның билгеләре булуы күренми яки судның үз белдеге белән төзелгән бинаны сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә кәргән.

7. Физик яки юридик зат рәхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсләшәргә хокуклы.

8. Әгәр мондый тайпылыш аэродром территориясендә урнаштырылган күчәмсез милек объектларын куллану чикләүләренә туры килмәсә, рәхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү рәхсәт ителми.

IV КИСӘК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турында нигезләмәләр

13 статья. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләрнең тотрыклы үсешен тәэмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир участоклары чикләрен билгеләү, капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында башкарыла.

Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре нигезендә (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары, таләпләр нигезендә башкарыла техник регламентлар, кагыйдәләр җыентыгы; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып.

2. Капиталъ төзелеш объектын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү түбәндәге очракларда мөһүбүри булып тора:

- федераль, региональ яки жирле әһәмияттәге капиталъ төзелеш объектын урнаштыру белән бәйлә рәвештә дәүләт яки муниципаль ихтыяҗлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу зарур;

- кызыл линияләрне урнаштыру, үзгәртү яки бетерү кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре территорияне чикләү проекты нигезендә генә төзелә икән, жир кишәрлекләре булдыру зарур;

- капитал төзелеш объектын урнаштыру уртақ чикләре булган ике һәм аннан да күбрәк муниципаль берәмлек территорияләрендә планлаштырыла (әгәр мондый капитал төзелеш объектын дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырыла икән, һәм мондый капитал төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре биру һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми) ;

- линия объектын төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (әгәр линия объектын дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырыла, һәм мондый линия объектын урнаштыру өчен дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре биру һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү таләп ителмәгән башка очрақлар билгеләнергә мөмкин;

- линияле объект булмаган капитал төзелеш объектын һәм аның эшләвен тәэмин итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын аеруча саклана торган табиғый территория чикләрендә яки урман фонды жирләре чикләрендә урнаштыру планлаштырыла;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

- «Күпфатирлы йортларны һәм күчәмсез милекнең башка объектларын өлешләп төздә катнашу һәм Россия Федерациясенә кайбер закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2004 елның 30 декабрдәге 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә өлешләп төздә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, шәхси торақ төзелеш объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләрне планлаштыру проекты тарафыннан Жирдән файдалану һәм территорияль зоналар төзү кагыйдәләре белән билгеләнгән һәм (яки) муниципаль районнарның территорияль планлаштыру схемалары, торақ пунктларның, функциональ зоналарның шәһәр округларының генераль планнары, территорияләрне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылган территорияләр белән билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яки берничә янәшә элементларына карата башкарыла.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү үзенчәлекләре Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 45, 46 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар төрләре

1. Территорияне планлаштыру буенча документация төрләре булып:

- территорияне планлаштыру проекты;

- территорияне чикләү проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын аерып чыгару, гомуми файдалану территорияләре чикләрен, капитал төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территориянең планлаштырылган үсешә характеристикаларын һәм чиратлыгын билгеләү өчен башкарыла.

3. Территорияне чикләү проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яки берничә янәшә элементы чикләрендә урнашкан территориягә, территорияль зонаның жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән чикләргә һәм (яки) муниципаль районның территорияль планлаштыру схемасы, жирлекнең

генераль планы, функциональ зонаның шәһәр округы, территориянең комплекслы үсешен гамәлгә ашыру күздә тотылган территориянең чикләренә карата башкарыла.

4. Түбәндәгеләр өчен территорияне ызанлау проектын эзерләү:

- барлыкка килә торган һәм үзгәртелә торган җир участкаларының чикләре урнашуын билгеләү;

- капитал төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмый торган чикләрендә төзелгән территорияләр өчен Кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, шулай ук территория чикләрендә урнашкан җир участогы барлыкка килү һәм (яки) үзгәрү белән бәйлә рәвештә Кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару территория чикләрен үзгәртүгә генә китерә гомуми файдалану.

5. Территорияне чикләү проекты расланыйрга тиешле төп өлештән һәм әлеге проектны нигезләү буенча материаллардан тора.

6. Территорияне чикләү проектларын эзерләү, әгәр территорияне планлаштыру буенча документация эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителсә, инженерлык эзләнүләренең материалларын һәм нәтижеләрен исәпкә алып башкарыла. Территорияне чикләү проектын эзерләү максатыннан, әлеге территорияне планлаштыру проектын эзерләү өчен алынган материалларны һәм инженер эзләнүләре нәтижеләрен, аларны үтәгән көннән алып биш елдан да артык булмаган вакыт дәвамында кулланырга рөхсәт ителә.

7. Территорияне чикләү проектын эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган җир кишәрлекләренең чикләре урнашуын билгеләү шәһәр төзелеше регламентларына һәм конкрет эшчәнлек төрләре өчен җир кишәрлекләре бүлеп биру нормаларына, төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган җир кишәрлекләренә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, техник регламентлар, кагыйдәләр җыентыклары белән билгеләнгән башка таләпләргә ярашлы рәвештә башкарыла.

8. Әгәр территорияне чикләү проектын эшләү җир кишәрлегенең яки җир кишәрлегенең кадастр планында урнашуының расланган схемасы нигезендә җир кишәрлекләре булдыру каралган территориягә карата гамәлгә ашырыла икән, җир кишәрлекләренең чикләре әлеге схемада каралган җир кишәрлекләренең чикләре урнашкан урынга туры килергә тиеш.

9. Тарихи торақ пункт территориясенә карата эзерләнгән территорияне чикләү проектында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен) саклау турында законнарда каралган планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проектында расланган элемент яки планлаштыру структурасы элементлары чикләрендә урнашкан территорияне чикләү проекты эзерләнгән очракта, аерым документ рәвешендә иҗтимагый фикер алышулар яки ачык тыңлаулар үткәрелми, территорияне чикләү проектын эзерләү очрагынан тыш, комплекслы территорияне үстерү, мондый билгеләү, Кызыл линияләрнең үзгәрүе гомуми файдалану территориясе чикләренең үзгәрүенә китерә.

11. Территорияне планлаштыру буенча документациягә гомуми таләпләр, эчтәлек, эзерлек һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V КИСӘК. Җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткөрү турында нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары кешенең уңайлы яшәу шартларына хокукларын, жир участкалары һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Муниципаль берәмлек уставы, әлеге кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә үткәрелә.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яки ачык тыңлауларга:

- жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне чикләү проектлары, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрактардан тыш;

- жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карар проектлары;

- рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү турында карарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү тәртибе «Бик-Үти авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге халкына жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында катнашуны тәэмин итүче башка чараларны, жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне), шул исәптән мотивациялә кабул ителгән карарларны нигезләү.

5. Жәмәгать тыңлауларын, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәрү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Уставы һәм «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү тәртибе турында» карары белән билгеләнә.

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны үткәрү үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты яки аларга үзгәрешләр кертү проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы карары нигезендә кагыйдәләр проекты эзерләү буенча комиссия тарафыннан үткәрелә.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар дөвамлылыгы мондый проект басылып чыкканнан соң бер айдан да артык түгел.

3. Конкрет территорияль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә кагыйдәләргә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында Карар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, кагыйдәләргә

үзгөрешләр кертү буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территорияль зона чикләрендә, территория чикләрендә үткәрелә комплекслы үсешкә дучар булган.

17 статья. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә билгеләнә.

2. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карар проекты жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү комиссия тарафыннан башкарыла.

3. Әгәр шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын куллану әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин икән, жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары мондый тискәре йогынтыга дучар булган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия түбәндәге кешеләргә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар үткәрү турында хәбәрләр жиберә:

- әлеге рөхсәт соралган жир кишәрлеге белән уртақ чикләре булган жир кишәрлекләренең хокук ияләренә;

- әлеге рөхсәт соралган жир участогы белән уртақ чикләре булган жир участокларында урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә;
капиталъ төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә, аларга карата әлеге рөхсәт сорала.

Әлеге хәбәрләр кызыксынган кешенең шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы гаризасы кабул ителгән көннән алып жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жиберелә.

5. Жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек халкына аларны үткәрү турында хәбәр ителгән көннән алып жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә басылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

7. Әгәр шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның рөхсәт ителгән төре шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат инициативасы буенча жәмәгать фикер алышуларыннан яки жәмәгать тыңлауларыннан соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгөрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә шәһәр төзелеше регламентына кертелгән булса, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турында карар кеше жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәрмичә кабул ителә.

18 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләсе буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки ачык тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексына һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турындагы карар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза килгән көннән алып унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү комиссия тарафыннан башкарыла.

3. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткөрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик зат күтәрә.

VI КИСӘК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр
19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртібе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 һәм 32 статьяларында каралган тәртіптә башкарыла.

2. Жирле хакимият башлыгы тарафыннан Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү мәсьәләсен карау өчен нигез булып:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә торак пунктның генераль планына, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасына, мондый генераль планнарға яки муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән туры килмәве;

1.1) Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәҗбүри булган аэродром территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалану чикләүләрен бозуны бетерү турында күрсәтмәләр килү, алар Жирдән файдалану һәм торак пункт, шәһәр округы, торак пунктлар арасындагы территориядә төзелеш кагыйдәләрендә рөхсәт ителгән;

2) Территориаль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр килү;

3) шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтелгән территорияләренә, мәдәни мирас объектлары территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре урнашуы турындагы мәгълүматларның күрсәтелгән зоналарның, территорияләренә чикләре урнашуы тасвирламасына туры килмәве;

4) шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану чикләүләренә, территорияләренә, федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яки өлешчә урнашкан, күчәмсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында булган күчәмсез милек объектларын мондый зоналар, территорияләр чикләрендә куллану чикләүләренә туры килмәве;

5) территорияне куллануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мәдәни мирас объекты территориясе, федераль әһәмияттәге тарихи торак пункт территориясе, төбәк әһәмиятендәге тарихи торак пункт территориясе чикләрен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстерү турында Карар кабул итү;

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жирләнгән урыннарын табу.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнаштырылуына комачауларға мөмкин булган очракларда;

2) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре төбәк әһәмиятендәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларға мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

3) Буа муниципаль районы жирле үзидарә органнары тарафыннан Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларға мөмкин булган очракларда;

4) жирле үзидарә органнары тарафыннан Жирдән файдалануны һәм торак пункт территориясендә төзелешне көйләү тәртибен камилләштерү кирәк булганда;

4.1) жирле үзидарә органнары Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жирләнгән урыннарын тапкан очракта, муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан;

5) физик яки юридик затлар тарафыннан инициативалы тәртиптә яисә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян китерелсә, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының бәясе төшсә, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре тормышка ашырылмаса;

6) Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте кабул иткән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яки юридик зат тарафыннан;

7) Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы, муниципаль район башкарма комитеты тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында Карар кабул итүчеләр, Татарстан Республикасы билгеләгән һәм Татарстан Республикасы Кабул иткән территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче юридик зат, Буа муниципаль районы башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында яки территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзелгән зат тарафыннан.

3.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлешенә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән тәмин ителмәгән очракта, жирлек территорияләрендә территориаль планлаштыру документларында каралган федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмияткәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линейлы объектлардан тыш), башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органын, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә вәкаләтле органы урнаштыру мөмкинлеге, муниципаль районның жирле үзидарә вәкаләтле органы вәкаләтле кешегә күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәмин итү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында таләп жиберә.

3.2. Әлеге статьяның 3.1 өлешендә каралган очракта, вәкаләтле зат әлеге статьяның 3.1 өлешендә күрсәтелгән таләпне алганнан соң утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәмин итә.

3.3. 3 пунктларда каралган очракларда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатында - Әлеге статьяның 2 өлеше һәм 3.1 өлеше, шулай ук шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләре бер тапкыр үзгәртелгән очракта, рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең элек билгеләнгән чик параметрларын үзгәртмичә һәм (яки) рәхсәт ителгән төзелешнең бер яки берничә чик параметрын бер тапкыр үзгәрткән очракта, шәһәр төзелеше тарафыннан билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү конкрет территориаль зона өчен регламент, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект әзерләү турында Карар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлеге статьяның 4 өлешендә каралган комиссия нәтижәсен әзерләү ун проценттан артык таләп ителми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, мондый үзгәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында планлаштыру проекты расланган көннән алып туксан көннән дә соңга калмыйча кертелергә тиеш.

3.5. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү, Муниципаль берәмлекләр чикләрендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жирләнгән урыннары табылу сәбәпле, мондый урыннар табылганнан соң алты ай дәвамында башкарыла, шул ук вакытта жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәрү таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында тәкъдим килгән көннән алып егерме биш көн эчендә нәтижә эзерли, анда кәргән тәкъдимгә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү яки мондый тәкъдимне кире кагу турында тәкъдимнәр бар һәм бу нәтижәне Башкарма комитет житәкчесенә жиберә.

4.1. Әлеге кагыйдәләренә аэродром территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларын куллану чикләүләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

5. Башкарма комитет житәкчесе, комиссия йомгагындагы тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект эзерләү турында Карар кабул итә яки бу Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимне кире кагу турында Карар кабул итә һәм мондый карарның күчәргәсән гариза бирүчеләргә жиберә.

5.1. Әгәр жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләренә раслау жирле үзидарәнең вәкиллеке органы тарафыннан гамәлгә ашырыла икән, жирле үзидарәнең вәкиллеке органына жиберелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект әлеге орган утырышында каралырга тиеш.

6. Башкарма комитет житәкчесе Россия Федерациясә Хөкүмәтә вәкаләтлесе федераль башкарма хакимият органы тарафыннан әлеге статьяның 2 өлешендәгә 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәдән соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында Карар кабул итәргә тиеш. Әлеге статьяның 2 өлешендәгә 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмә вәкаләтле зат тарафыннан судка шикаять ителәргә мөмкин.

7. Жирле үзидарә органына дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яки жирле үзидарә органыннан үз белдегә белән төзелешне ачыклау турында Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясының 2 өлешендә күрсәтелгән хәбәрнамә кәргән көннән башлап, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә мондый төзелеш урнашкан территорияль зонага карата, жир участкаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төре, рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары, аларга рөхсәт ителгән куллану төре һәм мондый төзелешнең параметрлары, аны сүткәнче яки билгеләнгән таләпләргә туры килгәнче туры килә, әгәр дә жирле үзидарә органы әлеге белдерүне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яки жирле үзидарә органына, алар Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм алардан әлеге хәбәр килгән, үз белдегә белән төзелешнең билгеләре булу күздә тотылмый яки судның үз белдегә белән төзелешне сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көчәргә кәргән.

8. 3 пунктларда каралган очрактарда - әлеге статьяның 5 өлеше, дәүләт хакимияте башкарма органы яки жирле үзидарә органы, мәдәни мирас объектлары территорияләрен, территорияләре чикләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарны билгеләүгә, федераль әһәмияттәгә тарихи торак пунктлар, төбәк әһәмиятендәгә тарихи торак пунктлар территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле затка территорияләренә, территорияләренә куллануның аерым шартлары булган

зоналар чикләрен жирдән файдалану һәм төзү кагыйдәләрендә күрсәтү турында таләп жибәрә мэдәни мирас объектлары, федераль әһәмияттәге тарихи торак пунктлар территорияләре, төбәк әһәмияткә тарихи торак пунктлар территорияләре, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кәргән очракта, хокукларны теркәү органынан территориядән файдалануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару турында, мэдәни мирас объекты территориясе чикләре турында яки әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен нигезләр ачыкланган көннән башлап, вәкаләтле зат жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә тиеш жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре аларны шундый таләпкә ярашлы төгәлләү юлы белән. Шул ук вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләпләргә ярашлы рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау таләп ителми.

10. Әлеге статьяның 9 өлеше нигезендә территорияләрен, мэдәни мирас объектлары территорияләрен, федераль әһәмияттәге тарихи торак пунктлар территорияләрен, төбәк әһәмияткә тарихи торак пунктлар территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрен күрсәтү, мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләрен билгеләү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен төгәлләштерү вакыты, бу статьяның 8 нче өлешендә каралган, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләр ачыкланган көннән башлап, территориядән аерым шартлар белән файдалану зонасын билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару, мэдәни мирас объекты территориясе чикләре турында белешмәләр хокукларын теркәү органынан килә.

VII КИСӘК. Жирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен көйләү турында нигезләмәләр

20 нче статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматларны Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматларны Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кертү кагыйдәләре «күчемсез милекне дәүләт теркәве турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезендә билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар билгеләнә, шул исәптән Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яки муниципаль берәмлекләр чикләренә урнашуын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып.

Күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдә хаталар исәпкә алынмый.

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БУА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ИСКЕ СУЫКСУ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ
ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӨЛӨРЕ**

2 том

ШӨҺӨР ТӨЗЕЛЭШЕ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ
ШӨҺӨР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2023 ел.

ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӨЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Документлар составына Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының «Иске Суыксу авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

1 том. Жирдөн файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

2 том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелешен регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

ЭЧТӨЛЕК

II ӨЛЭШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ	30
VIII КИСӨК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары	30
21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар	30
22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар	Ошибка! Закладка не определена.
23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	Ошибка! Закладка не определена.
II ӨЛЭШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	34
IX КИСӨК. Шәһәр төзелешен регламентлары	34
24 статья. Шәһәр төзелешен регламенты составы	Ошибка! Закладка не определена.
25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелешен регламентлары	36
25.1. Рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмчел төрләре	36
25.2. Индивидуаль торак төзелешен зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (Ж1)	39
25.3. Аз катлы торак төзелешен зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (Ж2)	42
25.4. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелешен регламенты (ОД)	46
25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (И)	50
25.6. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (КС)	52
25.7. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (СХ2)	54
25.8. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (СН1)	56
26 статья. Шәһәр төзелешен регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	57
27 статья. Шәһәр төзелешен регламентлары билгеләнмәгән жирләр	57
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	58

<u>Х КИСЭК. Жир кишэрлеклэрен һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануны чикләү</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>39 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>29.1. Гомуми нигезләмэләр</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>29.2 Су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары</u>	Ошибка!
Закладка не определена.	
<u>29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр бие яклау полосалары</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>29.4.Электр челтэре хужалыгы объектларының сак зоналары</u>	64
<u>29.5. Линиялэрнең һәм элементэ корылмаларының сак зоналары</u>	Ошибка! Закладка не определена.
не определена.	
<u>29.6.Предприятиелэрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>29.7. Газ бүлү челтэрлэрнең сак зоналары</u> ..	Ошибка! Закладка не определена.
<u>29.8. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл бие полосалары</u> ...	70
<u>29.9. Саклау зоналары һәм магистраль үткэргечлэрдән минималь ераклык зоналары</u>	71
<u>30 статья. Махсус сакланылучы табигать территориялэре чикләрендә жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү</u>	72
<u>31 статья. Мэдэни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү</u>	72
<u>ХI КИСЭК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителүенең минималь рөхсэт ителгән дэрэжэсенең исэплэнгән күрсэткечлэре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсэт ителгән дэрэжэсенең исэплэнгән күрсэткечлэре</u>	74

II ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

VIII КИСӘК. Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталары

21 статья. Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. "Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар өлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның код билгеләре территориаль зонаның төр индексы һәм билгеләнгән территориаль зонаның уникаль номеры күрсәтелгән.

Территориаль зоналарның чикләре өлеге Кагыйдәләрнең 8 статьясының 1 томы нигезендә билгеләнгән.

2. Территориаль зонаның һәр төре өчен өлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрнең барлык билгеләнгән территориаль зоналарына карата гамәлдә.

Территориаль зоналарның төрләрен билгеләү өчен түбәндәге атамалар һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территориаль зонаның төр индексы	Территориаль зона төренең атамасы
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)
Ж2	Аз катлы торак төзелеш зонасы (Ж2)
ОД	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)
СН1	Зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)

Территориаль зонаның төрен билгеләү өчен аның атамасын яки индексин кулланы өлеге кагыйдәләр кысаларында тигез мәгънәле.

Территориаль зоналарның төп хәрәф яки хәрәф-сан индексин, нокта билгесен һәм өстәмә санны (мәсәлән, ПЗ.1) үз эченә алган состав индексы булган төрләре төп индекс билгеләгән территориаль зонаның төп төренең төрчәләре булып тора. Территориаль зоналарның мондый төрләре өчен махсус шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә, алар территориаль зонаның төп төренең типовой шәһәр төзелеше регламентынан жир участкаларыннан һәм төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен чикләү, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү ягыннан аерыла.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зонаның исеме территориаль зонаның төр атамасыннан тора, ул төзелгән территориаль зонаның төр индексин һәм билгеләнгән территориаль зонаның номерын үз эченә ала.

Территориаль зона индексы территориаль зонаның төр индексы белән туры килә. Территориаль зоналарга карата өлеге кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона төренең индексы» терминнарын кулланы бертигез мәгънәле. Бер үк индекска ия булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона	Зона	Территориаль зонаның атамасы	Зона урнашкан

номеры	индексы		урын
1-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Иске Суыксу авылы
1-2	Ж2	Аз катлы торак төзелеш зонасы (Ж2)	Иске Суыксу авылы
1-3	ОД	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) по 1-3	Иске Суыксу авылы
1-4	СН1	Зиратларны урнаштыру зонасы (СН1) по 1-4	Иске Суыксу авылы
2-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) по 2-1	Яңа Суыксу авылы
2-2	ОД	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) по 2-2	Яңа Суыксу авылы
2-3	СН1	Зиратларны урнаштыру зонасы (СН1) по 2-3	Яңа Суыксу авылы
3-1	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (и) по 3-1	Иске Суыксу авыл жирлеге
3-2	СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2) по 3-2	Иске Суыксу авыл жирлеге

Территориаль зонаны билгеләү өчен аның атамасын яки номерын куллану әлеге кагыйдәләр кысаларында тигез мәгънәле.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре бер яки берничә чик контурларыннан тора ала.

Территориаль зоналар чикләре контурлары, алар шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бер үк индекса һәм территориаль зона номерына ия, бер күп контурлы территориаль зонага карый.

Территориаль зоналарның чикләре контурлары, алар шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында территориаль зоналарның төрле номерларына бер үк индекса ия, бер төрнең төрле территориаль зоналарына карый.

5. Территориаль зоналардан тыш, алар өчен чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары мәжбүри рәвештә билгеләнә, шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шулай ук күрсәтелгән:

шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр;

- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр;

территориаль зона регламентына ярашлы рәвештә жирләрне (жир участогын яки аның бер өлешен) чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территориясе, ул бөтен жир участогына карата билгеләнә алмый.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге атамалар һәм шартлы текст билгеләре (индекслар) кулланыла:

1) шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр:

Индекс	Атамасы
ЛО	Линияле объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдаланудагы территорияләр

2) Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр:

Индекс	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр

СХ	Авыл хужалыгы билгелэнешендөге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирлөре

3) Жирлөрдөн факттагы яисэ планлаштырылган файдалану территориялөре:

Индекс	Атамасы
СХ2-Ф	Зона регламенты нигезендө жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе СХ2
СН1-Ф	Зона регламенты нигезендө жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе СН1
СН2-Ф	Зона регламенты нигезендө жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе СН2

Күрсөтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып саналмый, бу жирләр һәм территорияләр чиклөре турында мәгълүматлар эзерләнми һәм күчөмсөз милекнең Бердөм дөүлөт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шөһәр төзелеше кодексына ярашлы рөвештө, шөһәр төзелеше зоналаштыру картасында, мондый эшчәнлекне планлаштыру очрагында, территорияне комплекслы үстөрү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган территорияләр мәжбүри рөвештө билгеләнә. Мондый территорияләрнең чиклөре бер яки берничә территориаль зона чиклөре буенча билгеләнә.

Территорияне комплекслы үстөрү буенча эшчәнлек алып баруны күздө тоткан территорияләр «Исчкө Суыксу авыл жирлегө» муниципаль берәмлегө чиклөрөндө билгеләнмөгән, шуңа бөйлө рөвештө элегө кагыйдөләр материалларында күрсөтелмөгән.

22 статья. Шөһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерымы шартлары булган зоналар

1. "Шөһәр төзелеше зоналаштыру картасы. Территорияне куллануның аерымы шартлары булган зоналар" элегө Кагыйдөләрнең аерылгысыз өлөшө булып төрә.

Бу картада территорияне куллануның аерымы шартлары булган зоналарның чиклөре күрсөтелгән, алар Россия Федерациясе законнарына ярашлы рөвештө жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануга өстөмө чиклөлөр кертө.

2. Элегө Томның 29 статьясының 29.1 өлөшө нигезләмөлөрөнә ярашлы рөвештө, элегө кагыйдөлөр кысаларында территорияне куллануның аерымы шартлары булган зоналар өч төргө бүленә: билгеләнгән, билгеләнүгә планлаштырылган, ориентирлы.

Шөһәр төзелеше зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерымы шартлары булган билгеләнгән һәм урнаштыру өчен планлаштырылган зоналарның чиклөре генә күрсөтелә.

Территорияне куллануның аерымы шартлары булган ориентир зоналарының чиклөре шөһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсөтелми, чөнки аларның жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чиклөү буенча юридик көчө юк. Бу зоналарның якинча чиклөре генераль планы нигезлөү буенча материаллар составына керүчө төрак пунктның генераль планы карталарында күрсөтелөргө мөмкин.

Территорияне куллануның аерымы шартлары булган зоналарны билгелөү планлаштырылган шөһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсөтү мәгълүмати-бөлөшмә характерда. Махсус Шартлы территориялөрне билгелөү өчен планлаштырылган зоналар чиклөрөндө тулысынча яки өлөшчө урнашкан жир кишәрлеклөрөнөң хокук иялөрө суд тәртибөндө мондый зоналар өчен билгеләнгән чиклөлөрнең гамәлдө булуын шик астына алырга хокуклы.

2. Күрсәтелгән зоналар чикләрендә гамәлдә булган жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану чикләренә туры килмәгән характеристикалары махсус шартлар белән билгеләнгән яки планлаштырыла торган зоналар чикләрендә тулысынча яки өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары өлеге кагыйдәләргә туры килми.

3. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләренән тыш, күрсәтелгән картада аеруча саклана торган табигый территорияләр, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи торак пунктлар территорияләре чикләре күрсәтелергә мөмкин.

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Өлеге Кагыйдәләргә мәжбүри кушымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвирламасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчмәсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында өлеге чикләренң характерлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасын эзерләргә хоуклы. Өлеге Кагыйдәләр проекты эшләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасы эзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территория зоналары чикләре турындагы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) "Торак пунктлар чикләренә, территориаль зоналарның, аеруча саклана торган табигый территорияләрнең, территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналарның урнашуын график тасвирлау формасын, торак пунктлар чикләренә, территориаль зоналарның урнашу урынын текстлы тасвирлау формасын, координаталарны төгәл билгеләүгә таләпләрне билгеләү турында" торак пунктлар, территориаль зоналар, аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләренә характерлы нокталары, территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар, торак пунктлар, территориаль зоналар, аеруча саклана торган табигый территорияләр, территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре турында мәгълүматлар булган электрон документ форматы, дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенә 26.07.2022елның № П/0292 номерлы боерыгы белән расланган;

2) бердәм дәүләт күчмәсез милек реестрына территориаль зоналар чикләре турында мәгълүмат керту өчен кирәкле XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

III ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX КИСӘК. Шәһәр төзелеше регламентлары

24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы

1. Шәһәр төзелеше регламенты жир участокларының хокукий режимын билгели, шулай ук жир участоклары өстеннән һәм астында булган һәм аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланылган барлык нәрсәләрне дә билгели.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары исәпкә алып билгеләнгән:

1) территориаль зона чикләрендә жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану;

2) Бер территориаль зона чикләрендә жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануның төрле төрләрән берләштерү мөмкинлекләре;

3) генераль план белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеше характеристикалары;

4) территориаль зоналарның төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук аеруча саклана торган табигый территорияләрне, башка табигый объектларны саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир участокларына һәм капитал төзелеш объектларына тарала.

4. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары булып торган һәйкәлләр яки ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм аларны тоту режимы, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлаштыру параметрлары турында карарлар Россия Федерациясе саклау турында законнары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә мәдәни мирас объектлары;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яки сызыклы объектлар белән биләнгән;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Тарихи торак пунктлар, истәлекле урыннар, дөвалау-сәламәтләндерү жирләре һәм курортлар, территорияләре куллануның аерым шартлары булган зоналар территорияләренә карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнарына ярашлы рәвештә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре өчен авыл хужалыгы жирләре, жир өсте сулары, запас жирләре, махсус сакланылучы табигый территорияләре жирләре (дөвалау-савыктыру жирлекләре һәм курортлар жирләреннән тыш) өчен билгеләнми.

7. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары;

2.1) капиталъ төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелеше кыяфәтенә таләпләр;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган җир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануны чикләүләр;

4) шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территорияль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, территорияне коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин итүнең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль керү мөмкинлегенәң максималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенәң исәпләнгән күрсәткечләре.

8. Җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территорияль зонага карата мөҗбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9. Җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләренә карата өстәмә буларак кына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рәхсәт ителгән төр урынына рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рәхсәт ителми.

10. Җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән бер төрен үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Дәүләт хакимияте органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре җир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рәхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайлана.

12. Җир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү әлеге Кагыйдәләрдә Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезендә билгеләнә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җирләрдә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

14. Сызыклы объектларны (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утиртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мөгълүмат һәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территорияль зонада рәхсәт ителгән файдалануның рәхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә генә рәхсәт ителә.

15. Җир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 2020 елның 10 октябрәндәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган җир кишәрлекләреннән файдалануның рәхсәт ителгән төрләре классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендә билгеләнә.

16. Җир кишәрлекләренәң чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары үз эченә ала:

1) җир кишәрлекләренәң чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре, шул исәптән аларның мөйданы;

2) биналарның, корылмаларның, корылмаларның чиклэнгән саны һәм чиклэнгән биеклеге;

3) жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул төзелергә мөмкин булган жир кишәрлегенең гомуми мәйданының жир участогының бөтен мәйданына нисбәте буларак билгеләнә;

4) биналар, корылмалар, корылмалар төзү тыелган биналарны, корылмаларны, корылмаларны урнаштыру урыннарын билгеләү максатыннан жир участкалары чикләреннән минималь чигенүләр.

17. Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары кагыйдәләр жыентыклары, техник регламентлар, шәһәр төзелеш проектлаштыру нормативлары, санитар кагыйдәләр чик параметрларына катгыйрак таләпләр каралмаган очракта кулланыла.

18. Бинаның иң күп катлары жир өстендәге барлык катларны үз эченә ала, шул исәптән мансард, шулай ук цоколь, әгәр цоколь катының өске өлеше жирнең план билгесе дәрәжәсеннән 2 м-дан да ким булмаса.

18.1. 6.8 Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) чик биеклеге билгеләнми.

19. Жир кишәрлеге төзелешенең максималь проценты жир участогында урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мәйданын исәпкә ала, яссы корылмалардан тыш, һәм капитал төзелеш объектлары яки аларның жир участогы өслеге астында булган өлешләр (объектның жир асты өлеше).

20. Территориаль зоналар чикләрендә жир участкаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бертөрле төрләре, әмма жир участкаларының төрле чик (минималь һәм (яки) максималь) зурлыклары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары һәм шундый зурлыklar һәм Параметрлар комбинацияләре булган зоналар урнаштырылырга мөмкин.

25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеш регламентлары

Шәһәр төзелеш регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территориаль зонаның һәр төренең шәһәр төзелеш регламенты әлегә төрнең барлык билгелэнгән территориаль зоналарына тарала.

25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә башкарыла. Рөхсәт ителгән ярдәмче төрне төп яки шартлы рөхсәт ителгән төргә өстәмә рәвештә генә сайларга мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участкаларының чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар төп яки шартлы рөхсәт ителгән куллану төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеш регламентында классификаторда бу төрнең тасвирламасы буенча конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән рөхсәт ителгән ярдәмче куллану төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре; төп яки шартлы рөхсәт ителгән төрләренә кодлары, алар өчен ярдәмче куллану төре билгеләнә, һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, ярдәмче төрләр өчен Капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү:

Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төре коды	Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төре исеме	Төп һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре кодлары, алар өчен ярдәмчә төр билгеләнә	Рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары	
			катларның чик саны, корылманың чик биеклегә	төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	1.8	0	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 4.5 м	20%
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	3.6.2	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибет	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу машиналары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен майданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник	1.13	н.у.	н.у.

	корылмалар			

25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Шәхси торак төзелеше зонасының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән Ж1 индексы булган территорияль зоналарга тарала.

Шәхси торак төзелеш зоналары урнаштыру өчен билгеләнгән:

шәхси торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән йорт яны жир участкалары белән аерым торган торак йортлар;

- блоклы торак йортлар;

- аз катлы күп фатирлы торак йортлар (дүрт катлы, шул исәптән мансардлы).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш объектларын, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж объектларын, гражданның яшәве белән бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2 коды белән рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир участкалары (шул исәптән бүлү яки бүлү юлы белән) барлыкка килгәндә, фронт буенча жир участогының минималь киңлеге 25 м – дан ким булмаска тиеш; 2.3 коды белән 16 м-дан ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен жир кишәрлеге чигендә урам ягыннан шәхси гаражлар урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биеклеге 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. ярдәмче корылмаларның максималь биеклегенә 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- кишәрлекнең чигеннән торак йортның стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (юл йөрү) - 5 метрдан ким булмаган;

- кишәрлек чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше кишәрлектә урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блоклы һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- кишәрлекнең чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;

- 2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яктары арасында: кимендә 15 м;

- 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзелмәләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яктары һәм торчалары арасында.

Гомуми файдаланудагы майданчыктар торак һәм ижтимагый биналардан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яштәге халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыктар өчен контейнерлы майданчыктар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен коймаларның максималъ биекlege 2.1, 2.2, 2.3 – 2 м кодлары белән инсоляцияне исәпкә алып, 2.1.1, 2.3 – 1.5 м кодлары белән. Материал һәм янәшәдәге кишәрлекләр арасындагы коймаларның тибы, бакчалар биләгән өлешендә саңгырау түгел, челтәрле, кояш яктылыгын үткөрүче.

Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренәң чик (минималъ һәм (яки) максималъ) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренәң чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектларын түзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атамасы	Жир кишәрлеге зурлыгы, кв.м	катлар саны / төзелеш биекlege	төзелешнәң максималъ проценты	жир кишәрлеге чикләренән минималъ чигенүләре, м
Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеш өчен	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир участогы)	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Блоклы торак төзелеш	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	50%	5/3
3.4.1	Амбулатор-поликлиник хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләну өчен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участоклары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре					

2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	мин. – 600 макс. – н.у.	4 кат (мансардны кертеп)/ 20 м	75%	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мөгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибет	н.у.	2 кат//н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегә	н.у.	2 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 3	Автомобиль юу машиналары	н.у.	2 кат /10 м	н.у.	н.у.
4.9.1. 4	Автомобильләerne ремонтлау	н.у.	2 кат /10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чаралары тукталышы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелек алып бару	мин. – 1000 макс. – 5000	0/0	0 %	н.у.
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 1000	н.у.	н.у.	н.у.

		макс. – 5000			
14.0	Аз катлы торак комплексында шәхси торак йортлар хужаларының гомуми милке составына керүче жир кишәрлекләре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмә.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында кисәкчә аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

«Н. у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән Параметрлар билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән жир участокларының чик (минималь) үлчәмнәре:

- шәхси милектә булган жир кишәрлеген һәм дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләренә һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән жир кишәрлеген булдыру һәм жирлектә майданы жир кишәрлекләренә чик (минималь) күләменә туры килгән жир кишәрлеген формалаштыру мөмкинлегенә булмау;

-ике һәм аннан да күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге булдыру;

-хәзерге күчәмсез милек объекты астында формалашкан жир участогы барлыкка килү һәм жирлектә жир кишәрлеге формалашу мөмкинлегенә булмау, аның майданы жир у кишәрлекләренә чик (минималь) зурлыгына туры килә.

25.3. Аз катлы торак төзелеш зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2)

Аз катлы торак төзелеш зонасының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ж2 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш зоналары урнаштыру өчен урнаштырылган:

- аз катлы күп фатирлы торак йортлар (мансардны да кертеп, дүрт катка кадәр);
блоклы торак йортлар;

йорт яны жир участоклары белән аерым торган торак йортлар;

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш объектларын, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж объектларын, гражданның яшәве белән бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2 коды белән рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир участоклары (шул исәптән бүлү яки бүлү юлы белән) барлыкка килгәндә, фронт буенча жир участогының минималь киңлегенә 25 м – дан ким булмаска тиеш; 2.3 коды белән 16 м-дан ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен жир участогы чигендә урам ягыннан шәхси гаражлар урнаштыру рәхсәт ителә.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләре өчен катларның чик саны һәм чик биекlege төп Биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максимал биекlege 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м авыш түбә конькисына кадәр.

Шәхси торак төзелеше өчен араларны кабул итәргә кирәк:

-участок чигеннән торак йорт диварына кадәр 3 метрдан да ким түгел, урам ягыннан (йөреш) 3 метрдан да ким түгел;

-участок чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр 1 метрдан да ким түгел;

-торак йорт тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр 10 метрдан да ким түгел;

-үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара 12 метрдан ким түгел;

-үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына (коега) кадәр ара 25 метрдан ким түгел.

Блоклы һәм аз катлы күп фатирлы торак төзелешләр өчен араларны кабул итәргә кирәк:

-участок чигеннән торак йорт диварына кадәр 3 метрдан да ким түгел, урам ягыннан (йөреш) 2.3 коды өчен 3 метрдан да ким түгел;

-торак йортларның озын яклары арасында биекlege 2 3 кат: ким дигәндә 15 м;

-4 кат: ким дигәндә 20 м (көнкүреш ярклары);

-шул ук биналарның озын яклары һәм очлары арасында торак бүлмәләрдән тәрәзәләре белән 10 м – дан да ким түгел.

Гомуми файдаланудагы майданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ерак урнаштырылырга тиеш:

балалар өчен торак биналарга кадәр уеннар өчен 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү өчен 10 м;

автомобильләр өчен 10 м;

- 10-40 метрлы спорт белән шөгылләнү өчен;

-хужалык максатлары өчен 20 м;

-калдыклар өчен контейнерлар белән майданчыклар 20дән 100 м.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан урнаштырырга ярамый.

Инсоляцияне исәпкә алып, 2.1, 2.2, 2.3 – 2 м кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләре өчен коймаларның максимал биекlege, 2.1.1, 2.3 – 1.5 М кодлары белән.янәшәдәге участоклар арасындагы коймаларның материалы һәм тибы, бакчалар биләгән өлешендә саңгырау түгел.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан урнаштырырга ярамый.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минимал һәм (яки) максимал) үлчәмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмнәре һәм рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлеге зурлыгы кв.м	катлар саны/ төзелеш биекlege	төзелешн ең максимал ь	жир кишәрлеге чикләреннән

				проценты	минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	мин. – 600 макс. – н.у.	4 кат(мансардны кертеп)/ 20 м	75%	н.у.
2.3	Блоклы торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат/18 м	50%	3/3
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-поликлиник хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Иҗтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибет	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат/18 м	40 %	3/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлеге)	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат/18 м	40 %	3/3
2.5	Уртача катлы торак төзелеш	н.у.	8 кат/н.у.	н.у.	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мөгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегә	н.у.	2 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу машиналары	н.у.	2 кат /10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чаралары тукталышы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Бакчачылык алып бару	мин. – 1000 макс. – 5000	0/0	0 %	н.у.
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 1000 макс. – 5000	н.у.	н.у.	н.у.
14.0	Аз катлы торак комплексында шәхси торак йортлар хужаларының гомуми милкә составына керүче жир кишәрлекләре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлегә чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенә урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскаруы мөгнәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX бүлегендә күрсәтелгән таблица, 25 статья, өлгә Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткешләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренен чик (минималь) күләмнәре түбәндәге очрақларда кулланылмый:

- жир кишәрлеген хосусый милектәге жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм майданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлеген жирлектә төзү мөмкинлегенә булмау юлы белән;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм майданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлеген төзү мөмкинлегенә булмау.

25.4. Регламент төзелешенен күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зонасы шәһәр (ОД)

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлык эшчәнлегенә, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар кертелгән мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлү юлы белән) рәхсәт ителгән куллану төрләре белән, 2.1 коды белән, 2.2 фронт буйлап жир кишәрлегенен минималь киңлегенә 25 метрдан да ким булмау тиеш; код белән 2.3 - 16 метрдан да ким булмау тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) ягынан жир кишәрлеге чигендә урнаштыру рәхсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. ярдәмче корылмаларның максималь биеклегенә 3,5 м ясы түбә башына кадәр, 4,5 м түбә очына кадәр.

Биналар арасындагы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

- кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр стационары булган дөвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- кишәрлекнең чигеннән торак йорт стөнасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягынан (юл йөрү) - кимендә 3 метр;

- кишәрлек чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше кишәрлектә урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блоклы һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- кишәрлекнең чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кимендә 3 метр;
- 2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзелмәләре);
- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торчалары арасында.

Гомуми файдаланудагы майданчыктар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;
- өлкән яшьтәге халыкның ялы өчен - 10 м;
- автомобиль кую өчен - 10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;
- хужалык максатлары өчен - 20 м;
- калдыктар өчен контейнерлы майданчыктар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Иноляцияне исәпкә алып, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре киртәләренең максималь биекlege 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш кишәрлекләр арасындагы материал һәм тип, яшелчә бакчалары белән шөгыльләнүче өлештә - тонык түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлеге зурлыгы, кв.м	катлар саны/ төзелеш биекlege	төзелешн ең максимум процент	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләре, м
Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	административ биналары				
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-поликлиник хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2	Вәкиллек эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибет	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	5 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

12.0. 2	Территорияне төзеклөндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөхсөт ителгән куллану төрлөрө					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат/18 м	40 %	3/3
2.1.1	Аз катлы күп фатирлы торак төзелеш	мин. – 600 макс. – н.у.	4 кат (мансардны кертөп)/ 20 м	75%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишөрлеге)	мин. – 1000 макс. – 5000	3 кат /18 м	40 %	3/3
2.3	Блокированный торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – н.у.	3 кат /18 м	50%	3/3
2.5	Уртача катлы торак төзелеш	н.у.	8 кат /н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат /4.5 м	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмөт күрсөтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3	Махсус максатлы медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар))	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмөт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 2	Юл ялын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 3	Автомобиль юу машиналары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1. 4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 кат /10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чаралары тукталышы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгылләнү өчен жиһазландырылган мөйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмөт күрсөтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	транспорт тукталышлары				
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборона һәм куркынычсызлыкны тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенәң урамнары һәм башка якларынан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Кисәктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренәң чик (минималь) күләмнәре түбәндәге очракларда кулланылмый:

- жир кишәрлеген хосусый милектәге жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм майданы жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлеген жирлектә түзү мөмкинлегә булмау юлы белән;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм майданы жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлеген түзү мөмкинлегә булмау.

25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренәң чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектларын түзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлеге зурлыгы	катлар саны/ төзелеш	төзелешн ең максимал	жир кишәрлеге

		кв.м	биекlege	ь проценты	чиклэрен нэн минималь чигенүлэр , м
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлэре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 этаж/4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмэтлэр күрсөтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмэтлэр күрсөтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белэн чиктеш өлкэлэр өлкәсендәге эшчәнлекне тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмэт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Хезмэт үткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлеклэре (территориялэр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтэре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзеклэндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлэре					
4.4	Кибетлэр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтэ	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искөрмэлэр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнә.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгән файдалануның барлык төрлэре рөхсэт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрлэре өчен IX Кисәктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечлэр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.6. Коммуналь-склад объектары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектарының (КС) зоналарының шәһәр төзелеше регламенты КС зонасы регламенты нигезендә жирләрден фактта файдалануның яисә планлаштырылуның территорияләре чикләрендә билгеләнергә тиешле территориаль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектарын урнаштыру, склад объектарын, торак-коммуналь хужалык объектарын, транспорт объектарын, күпләп сату объектарын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектарның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектарыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектарын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектарын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлеге зурлыгы, га	катлар саны/ төзелеш биеклеге	төзелешнең максимал ь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минимал чигенүләре м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 этажа/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 этажа/ н.у.	н.у.	н.у.

4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 этажа/ н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларын көйләү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	н.у.	2 этажа/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләргә (территорияләргә)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.2	Хайваннар өчен бүлмәләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.6	Авиация спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Аз үлчәмле суднолар өчен бүлмәләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

*) төзелеш материаллары, автозапчастьләр, техника, жиһазлар, башка сәнәгать товарлары сату буенча махсуслаштырылган базарлар.

«н.у.» шартлы кыскаруы мөгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Глакта күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.7. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алып бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм авыл хужалыгы житештерүенә бәйле башка максатлар эшчәнлеген тәэмин итү өчен, шулай ук аквакультура (балыкчылык), шул исәптән авыл хужалыгы житештерүе өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмнәре һәм рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлеге зурлыгы, га	катлар саны/ төзелеш биеклеге	төзелешнең максимум процент	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләре, м
Рәхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.8	Терлекчелек	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылык	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дуңгызчылык	макс.- 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылык	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Авыл хужалыгын фәнни тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкертү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.

1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Авил хужалыгы житештерүен тээмин итү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у	н.у	0 %	н.у
1.20	Авил хужалыгы хайваннарын көтү	н.у	н.у	0 %	н.у
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйлә өлкәләрдә эшчәнлекне тээмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10. 1	Амбулатор ветеринария хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибет	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1. 3	Автомобиль юу машиналары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чаралары тукталышы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Саклау мөйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0. 1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0. 2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Ау һәм балык тоту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмә.

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда теплицалар кулланып яшелчәчелек.
«Н. у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.8. Зиратларны урнаштыру зонасының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)

Зиратларны урнаштыру зонасының шәһәр төзелеше регламенты (сн1) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән сн1 индексы булган территориаль зоналарга тарала.

Зиратларны урнаштыру зоналары жирләү урыннарын (каберлекләр, крематорийлар, башка жирләү урыннары) урнаштыру һәм эшләү өчен билгеләнгән. Бу төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп бирү юлы белән генә тәэмин ителергә мөмкин һәм башка территориаль зоналарда рөхсәт ителми.

Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төре		Жир кишәрлекләренә чик үлчәмнәре һәм рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектларын төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Исеме	жир кишәрлегенә зурлыгы, кв.м	катлар саны/ төзелеш биеклегенә	төзелешнең максимум процент	жир кишәрлегенә чикләреннән минималь чигенүләре, м
Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аңа бәйләү өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир участкалары (территорияләре)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

1					
12.0.	Территорияне	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2	төзеклэндерү				
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләре					
н.у.					

Искәрмә.

«Н. у». шартлы кыскартылышы белән билгеләнмәгән параметрлар билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицкага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Бу статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләренә туры китереп билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жирләр

ЛО – линия объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яки) сызыклы объектлар белән биләнгән жир участкалары.

Линия объектларына электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корымалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корымалар керә.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнарға ярашлы рәвештә билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү турында карарлар федераль законнарға ярашлы рәвештә кабул ителә.

Линия объектларын урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм төбәк әһәмиятендәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ВО - жир өсте сулары белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы жирләре авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләреннән файдалану федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары вәкаләтле органнары яки федераль законнарға ярашлы рәвештә жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрне куллану Россия Федерациясе Су кодексына ярашлы рәвештә башкарма хакимиятнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренә күпеллек агачлар (бакчалар, йөзем бакчалары һәм башкалар) белән биләп алынган, торак пунктлар чикләреннән тыш урнашкан сөрүлекләр, сабынлыклар, көтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы жирләре составында авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр куллануда өстенлек ала һәм махсус саклауга дучар ителә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданның үз ихтыяжлары өчен бакчачылык алып бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир участогында гаражлар төзү өчен кулланыла алмый.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында СХ индексы белән билгеләнгән авыл хужалыгы жирләре составына жирләренә тискәре йогынтыдан саклау функциясен үтәүче хужалык эчендәге юллар, саклау урман утыртулары, агач-куаклык үсемлекләре белән биләнгән башка авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр кертелергә мөмкин.

28 статья. Жирләренә чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында территорияләренә күрсәтергә кирәк, алар өчен территорияль планлаштыру документларына ярашлы рәвештә шәһәр төзелеше регламентлары һәм территорияләренә куллануның аерым шартлары булган зоналар билгеләнергә тиеш, әмма гәмәлдәге закон таләпләренә ярашлы рәвештә бу территорияләр өчен территорияль зона билгеләнә алмый.

Мондый территорияләренә билгеләү өчен жирләренә (жир кишәрлеген яки аның бер өлешен) чынлыкта яки планлаштырылган куллану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир кишәрлегенә бер өлешен чынлыкта яки планлаштырылган файдалану территориясе жир участогының зур булмаган өлешен (шул исәптән ике яки аннан да күбрәк аерым участоклардан торган бердәм жирдән файдалануны) биләүче территория, ул чынлыкта теге яки бу территорияль зонаның шәһәр төзелеше регламентына ярашлы кулланыла яки аны куллану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлегенә яки аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлегенә бер Территорияль зонага гына каравы турындагы закон таләпләренә ярашлы рәвештә, территорияль зона жир участогының бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерым участогына карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлегенә бер өлешен файдалануга туры килә торган территорияль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, жир кишәрлекләренә чик (минималь һәм (яки) максималь) зурлыктары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары, жир кишәрлегенә калган (күбесенчә) өлешен капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү туры килмәү сәбәпле, бөтен жир кишәрлегенә таратылырга мөмкин түгел.

Жир кишәрлегенә бер өлешен территорияль зонаның хокукый статусына ия түгел. Бу территорияләренә чикләре, шулай ук аларга туры килгән территорияләренә куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре ориентирлы булып тора һәм шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жирлекнең генераль планы карталарында территорияләренә куллануның аерым шартлары булган тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләренә ярашлы рәвештә күрсәтелә.

Бу территорияләренә билгеләү өчен шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жир участогының бер өлешен чынлыкта яки планлаштырылган куллану территорияль зонасы индексы кулланыла, ул чынлыкта кулланылган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырыла, яки жир участогының бер өлешен планлаштырылган куллану очрагында «-П» индексы белән тулыландырыла.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында жирләрне чынлыкта һәм планлаштырылган файдалану территорияләренең түбәндәге төрләре күрсәтелгән:

КС-Ф - КС зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта куллану территориясе.

СН1-Ф - СН1 зонасы регламентына ярашлы рәвештә жирләрне чынлыкта куллану территориясе.

Гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә, жирләрнең хокукий статусы көйләнмәгән мондый территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмый икән, чиксез озак яши ала. Жир кишәрлегенә бер өлешен фактик яки планлаштырылган файдалану территориясендә булган капитал төзелеш объектларын яңача төзүгә яки реконструкцияләүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлеген чикләү (бүлү яки бүлү) үткәргә һәм территориянең фактик яки планлаштырылган файдалануына туры килгән территорияль зона чикләрен билгеләү өлешендә өлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Жирләрне чынлыкта куллану территориясе буларак шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шулай ук урман фонды жирләрендә яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән аеруча саклана торган территорияләрдә жир кишәрлекләре күрсәтелергә мөмкин.

Х КИСӘК. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү

29 статья. Территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалануның чикләве билгеләнә, алар жир асты байлыктары, һава һәм су законнары турындагы законнарда башкасы каралмаган булса, жир кишәрлекләреннән файдалануның мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчмәс мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны тыялар һәм (яисә) территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килмәслек эшчәнлекнең башка төрләрен гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чиклиләр яисә тыялар.

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 105 мaddәсендә билгеләнергә мөмкин булган территориянең аерым шартлары булган зоналарның тулы исемлегенә китерелә.

3) федераль законнарда ярашлы рәвештә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә, аларның күләме һәм (яки) чикләре федераль закон таләпләренә ярашлы рәвештә рәсми рәвештә билгеләнгән. Торак пунктларның, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары территорияләрен куллануның аерым шартлары булган зоналарның зурлыгын һәм (яки) чикләрен билгели алмыйлар, аларны билгеләү хокукы аларның вәкаләтләренә керми.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге кагыйдәләр кысаларында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

билгеләнгән зоналар, аларның чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән һәм расланган;

билгеләүгә планлаштырылган чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле зоналар фиксацияләнгән зурлыкка һәм чикләрен билгеләүнең берсүзсез кагыйдәләренә (критерийларына) ия;

- чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма фиксацияләнгән зурлыктары һәм чикләрен билгеләүнең берсүзсез кагыйдәләре (критерийлары) булмаган ориентирлау-зоналар; мондый зоналар өчен закон дәрәжесендә ориентирлау үлчәмнәре генә билгеләнгән, алар мондый зоналарның чикләре билгеләнгән очракта исәпләүләр үткәрү юлы белән төгәлләнергә тиеш һәм (яки) әйләнә-тирә мохиткә тәэсир итү дәрәжесен натураль үлчәүләр.

4) Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә күрсәтелгән тиеш.

5) Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында шулай ук Россия Федерациясенең Федераль законнарында һәм норматив хокукый актларында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләүнең билгеләнгән күләмнәре һәм берсүзсез кагыйдәләре билгеләнгән булган объектларга карата территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелгән мөмкин.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торба үткәргечләр, элемент линияләре) саклау зоналары һәм минималь ераклык зоналары, автомобиль юлларының юл яны полосалары, су саклау зоналары һәм жир өстендәге су объектларының яр буе саклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтелгән очракта, бу чикләр территориянең

аерым шартлары булган рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан аерып торучы махсус шартлы билгеләр белән күрсәтелә.

Мондый зоналарның чикләрен шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтү һәм бу зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү мәгълүмати-белешмә характерда һәм федераль законнарға ярашлы рәвештә билгеләүгә планлаштырылган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, тулысынча яки өлешчә территориянең аерым шартлары булган зоналарның якинча чикләрендә урнашкан, суд тәртибдә бу зоналарда жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану чикләүләрен бәхәсләшәргә хокуклы.

6) Территорияне куллануның аерым шартлары булган ориентир зоналарының чикләре шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында күрсәтелми, чөнки алар чиста ориентир характерында һәм жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясенә суд практикасына ярашлы рәвештә, шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның якинча чикләре күрсәтелгән очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре суд тәртибдә территориядән файдалануның аерым шартлары булган мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү өлешендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Ориентирлау зоналарына федераль закон таләпләренә туры китереп билгеләнмәгән предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары, су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклауның икенче һәм өченче билбау зоналары, су басу һәм су басу зоналары, тапшыручы радиотехник объектның чикләү зоналары, территориянең аерым шартлары булган зоналарның һәм зоналарның башка төрләре керә. федераль законнар зоналарның зурлыгын исәпләүләр һәм (яки) натураль тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләргә тиеш.

7) Иске Суыксу авыл жирлегә муниципаль берәмлеге территориясендә территорияне куллануның аерым шартлары булган түбәндәге зоналар билгеләнгән яки билгеләнергә тиеш:

-эчәрлек һәм хужалык-көнкүреш су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;

-су саклау зоналары, жир өстендәге су объектларының яр бие саклау полсалары;

-электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары;

-элемент линияләрен һәм корылмаларын саклау зоналары;

-газ бүлү челтәрләренә саклау зоналары;

-предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-күзәтү зоналары.

- саклау зоналары һәм магистраль үткәргечләрдән минималь ераклык зоналары;

-автомобиль юлларының юл яны полсалары һәм юл читендәге полсалары.

29.2. Су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының төрләре һәм зурлыклары СанПин 2.1.4.1110-02 хужалык-эчү билгеләнешендәге су белән тәмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрен санитар саклау зоналары нигезендә билгеләнә.

Су белән тәмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары бар (алга таба ССЗ). Санитар саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (каты режимлы) су жыю урыннары территориясен, барлык суүткәргеч корылмалары майданчыкларын һәм су кертү каналын үз эченә ала. Жир

асты су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зонасының беренче пояс зурлығы якланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм житәрлек дәрәжәдә якланмаган жир асты суларын кулланганда 50 м төшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә биек агачлар утырту, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле максатлардагы торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәу урыны, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ССЗның беренче поясыннан читтә урнашкан яқындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче пояс (чикләүләр билбаулары) су белән тәэмин итү чыганаclarының су пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Жир асты су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояс чикләре исәпләп билгеләнә.

Санитар саклау зонасының икенче һәм өченче билбаулары чикләрендә: яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламы бозылу белән бәйлә яңа төзелеш (Роспотребнадзор Идарәсе территориаль бүлеге белән мәжбүри килешү нигезендә башкарыла); эшкәртелгән суларны жир асты горизонтларына кертү һәм каты калдыкларны жир асты складларына салу, жир асты эшкәртү; ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру, агу химикатлары һәм минераль ашламалар, сәнәгать агынтылары тупланмалары, шлам саклагычлары һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычын тудыручы башка объектлар. Санитар саклау зонасының өченче билбавы чикләрендә мондый объектларны саклаулы жир асты суларын кулланганда гына, геологик контроль органнары нәтижәсен исәпкә алып бирелгән Роспотребнадзор органының санитар-эпидемиологик нәтижәсе булганда, сулы горизонтны пычранудан саклау буенча махсус чаралар үтәлгән очракта гына урнаштырырга рөхсәт ителә.

Шулай ук икенче билбау чикләрендә зиратлар, терлекләр каберлекләре, ассенизация кырлары, фильтрлау кырлары, тирес саклау урыннары, силос траншеяләре, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм жир асты суларының микроблы пычрану куркынычын тудыручы башка объектлар урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманны кисү тыела.

29.2. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясы нигезендә су саклау зоналары елгаларның, инешләрнең, күлләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм аларда хужалык һәм башка эшчәнлекне пычрануны, чүпләнүне, күрсәтелгән су объектларын ләмгә батыруны һәм аларның суларын ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәу тирәлеген саклап калу максатларында гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлегә һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлегә тиешле яр сызыгынан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлегә аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;

- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә тыяла:

туфракның уңдырышлылыгын арттыру максатыннан агынты суларны куллану;

- зиратларны, терлекләр каберлекләрен, житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштыру объектларын, химик, шартлаткыч, токсик, агулы һәм агулы матдәләрен, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру, шулай ук территорияне пычратучы матдәләр белән пычрату, аларның рөхсәт ителгән чик концентрациясе балык хужалыгы әһәмиятендәге су объектларында билгеләнмәгән;

- зыянлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;

- транспорт чараларының хәрәкәте һәм тукталышы (махсус транспорт чараларыннан тыш), аларның юлларда һәм юлларда һәм каты япмалы махсус жиһазландырылган урыннарда тукталышыннан тыш;

- автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын (автозаправка станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы, шул исәптән кече үлчәмле суднолар тукталышы өчен базалар (корылмалар), Федераль куркынычсызлык хезмәте органнары объектлары территорияләрендә урнаштырылган очрактардан тыш), кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен төзү һәм реконструкцияләү транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау, транспорт чараларын юны гамәлгә ашыру өчен;

- пестицидлар һәм агрохимикатлар саклау (агрохимикатларны диңгез портлары территорияләрендәге махсус саклагычларда саклаудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агынты, шул исәптән дренаж суларын агызу;

- гомуми таралган файдалы казылмаларны барлау һәм чыгару (әгәр гомуми таралган файдалы казылмаларны барлау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен барлауны һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыктарыннан файдаланучылар тарафыннан расланган техник проект нигезендә расланган тау чишмәләре һәм (яки) геологик чишмәләр жир асты байлыктары турында РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә 1992 елның 21 февралендәге 2395-і номерлы РФ Законының 19.1 статьясы белән).

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга тапшыру, файдалануга тапшыру, мондый объектларны су объектларын су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә пычранудан, тыгылудан, су басудан һәм су бетүдән саклауны тәэмин итүче корылмалар белән жиһазландыру шартларында рөхсәт ителә. Су объекттын пычранудан, тыгылудан, су басудан һәм су бетүдән саклауны тәэмин итүче корылманың төрән сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә закон нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны рөхсәт ителгән ташлау нормативларын үтәү кирәклеген исәпкә алып башкарыла.

Су объектларын пычранудан, тыгылудан, су басудан һәм суның бетүеннән саклауны тәэмин итүче корылмалар дип түбәндәгеләр атала:

- үзәкләштерелгән су чистарту системалары (канализация), үзәкләштерелгән яңгыр су чистарту системалары;

- агынты суларны үзәкләштерелгән су агызу системаларына (шул исәптән яңгыр, эрегән, инфильтрация, су сибү һәм дренаж суларына) агызу өчен корылмалар һәм системалар, әгәр алар мондый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

- агынты суларны (шул исәптән яңгыр, эрегән, инфильтрация, су юу һәм дренаж суларын) чистарту өчен локаль чистарту корылмалары, аларны әйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су кодексы өлкәсендәге закон таләпләренә туры китереп билгеләнгән нормативлардан чыгып чистартуны тәэмин итә;

-житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен корылмалар, шулай ук агынты суларны (шул исәптән яңгыр, эрегән, инфильтрация, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан эшләнгән кабул итүчеләргә агызу (агызу) өчен корылмалар һәм системалар;

-су объектларын һәм аларга якин территорияләре нефть һәм нефть продуктары агыздан һәм әйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан саклауны тәэмин итүче корылмалар.

Су саклау зоналары чикләрендә урнаштырылган һәм агынты суларны чистарту өчен корылмалар белән жиһазландырылмаган, аларны шундый корылмалар белән жиһазландырганчы һәм (яки) РФ Су кодексының 65 статьясының 16 өлешендәге 1 пункттында күрсәтелгән системаларга тоташтырылганчы үз ихтыяжлары өчен бакчачылык яки бакчачылык алып бару территорияләренә карата су үткәрми торган материаллардан эшләнгән кабул итүчеләренә куллану рөхсәт ителә, пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар әйләнә-тирә мохиткә кермәсен өчен.

Яр буе саклау полосасының киңлегә су объектының яр авышлыгына бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яки 0,3 м кадәр авышлык өчен 40 м һәм 3 м һәм аннан да күбрәк авышлык өчен 50 м тәшкил итә. Елга өчен су саклау зонасы яр буе саклау полосасы белән туры килә.

Елга, инеш чыганаclarы өчен су саклау зонасының радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе саклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән бергә тыела:

жирләренә эшкөртү;

- юыла торган туфрак калдыкларын урнаштыру;

-авыл хужалыгы хайваннарын көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, мунчалар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе (су объекты чикләре) буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы урнаштырыла.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлегә 20 метр тәшкил итә, каналларның яр буе полосасыннан тыш, шулай ук елгалар һәм инешләр, аларның озынлыгы чыганактан тамагына кадәр 10 километрдан артмый. Каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләренәң яр буе киңлегә, аларның Чишмә башынан тамагына кадәр озынлыгы ун километрдан артмый, 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешә зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буйлары күрсәтелми.

Һәр граждaн (механик транспорт чараларын кулланмыйча) гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан алар янында хәрәкәт итү һәм булу өчен, шул исәптән һәвәскәр балык тоту һәм йөзүчә чараларны причалга утырту өчен файдаланырга хоуклы.

Яр буе чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.3. Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары

Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналары Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң «Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллануның аерым шартлары турында» 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карарына ярашлы рәвештә гамәлдәге линияләренәң һәм электр челтәре хужалыгы корылмаларының саклануын тәэмин итү өчен билгеләнә.

Электр тапшыруның һава линияләре буйлап саклау зоналары жир участогы һәм һава киңлегә өслегенәң бер өлешә рәвешендә урнаштырыла (электр тапшыруның һава линияләре терәкләренәң биеклегенә туры килгән биеклеккә), ул электр тапшыру

линиясенен ике ягында да читтән торып торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә, алар киләсе ераклыкта читкә тайпылмыйча урнашкан:

- 1 кВга кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ – 25 м;
- 300, 500 кВ – 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Жир асты кабель электр тапшыру линияләре буйлап саклау зонасы жир астындагы жир участогы өслегенә бер өлеше рәвешендә урнаштырыла (кабель электр тапшыру линияләре салу тирәнлегенә туры килгән тирәнлеккә), ул электр тапшыру линиясенен ике ягында да читтән торган кабельләрдән 1 метр ераклыкта урнашкан параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә.

Саклау зоналарында электр челтәре хужалыгы объектларының куркынычсыз эшен бозарга, шул исәптән аларны зарарлауга яки юк итүгә китерергә һәм (яки) гражданның тормышына, сәламәтлегенә һәм физик яки юридик затларның мөлкәтенә зыян китерергә, шулай ук экологик зыян китерергә һәм янгыннар чыгуга китерергә мөмкин булган теләсә нинди гамәлләр башкару тыела. Аерым алганда, тыела:

-электр челтәре хужалыгы объектларына керү өчен булдырылган юллар һәм подъездлар чикләрендә теләсә нинди объектларны һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук электр челтәре хужалыгы объектларына керү өчен кирәкле юллар һәм подъездлар булдырмастан, теләсә нинди эшләр башкарырга һәм корылмалар төзәргә;

- чүплекләр урнаштыру;

- удар механизмнары белән эшләр башкарырга, 5 тоннадан артык авырлыктагы авырлыктарны төшерергә, ачы һәм коррозияле матдәләрне һәм ягулык-майлау материалларын (жир асты кабель электр тапшыру линияләренен саклау зоналарында) ташларга һәм агызырга.

1000 Вольттан артык көчәнешле электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарында да тыела:

-теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары саклагычларын жыйрга яки урнаштырырга;

- балалар һәм спорт майданчыкларын, стадионнары, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станокларын, терлекләр өчен загоннары, гаражларны һәм машина һәм механизмнарның барлык төрләрен урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләргә башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрен күпләп жыелуы белән бәйлә теләсә нинди чаралар үткәргә(һава электр тапшыру линияләренен сак зоналарында);

Саклау зоналары чикләрендә язма рөхсәтсез челтәр оешмасы тыела:

-биналар һәм корылмаларны төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яки сүтү;

-тау, шартлату, мелиорация эшләре, шул исәптән жирләргә вакытлыча су басу белән бәйлә;

- агачлар һәм куаклар утырту һәм кисү;

-юл өслегеннән 4,5 метрдан артык (һава электр тапшыру линияләренен саклау зоналарында)йөк белән яки йөксез гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизмнар йөрүе;

4 м биеклектәге авыл хужалыгы машиналары һәм жиһазлары кулланып кыр авыл хужалыгы эшләре.

29.4. Элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау зоналары

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1995 елның 9 июнендәге 578 номерлы «Россия Федерациясе элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» карарына (алга таба - Карар) ярашлы рәвештә, махсус куллану шартлары булган саклау зоналары билгеләнә:

-жир асты кабельләре һәм һава элемтәсе линияләре һәм урмансыз участокларда торак пунктлардан читтә урнашкан радиофикация линияләре өчен, бу линияләр буенча жир кишәрлекләре рәвешендә, жир асты элемтә кабеле трассасыннан яки һава элемтәсе линияләренең һәм радиофикация линияләренең чик чыбыкларынан һәр яктан 2 метрдан да ким булмаган ераклыктагы параллель туры юллар белән билгеләнә;

- диңгез кабель элемтә линияләре өчен һәм су юлы һәм агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша үткәндә элемтә кабеле өчен - су өслегеннән су төбенә кадәр су киңлеге участкалары рәвешендә, һәр яктан диңгез кабеле трассасыннан 0,25 диңгез миленә яки елга, күл аша үткәндә кабель трассасыннан ерак булган параллель яссылыклар белән билгеләнә, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) һәр яктан 100 метрга;

- жир өстендәге һәм жир астындагы хезмәт күрсәтелми торган көчәйтүче һәм регенерация пунктлары өчен кабель элемтә линияләрендә көчәйтүче һәм регенерация пунктларын урнаштыру үзәгеннән яки аларның жимерелү чигеннән 3 метрдан да ким булмаган һәм жир белән тоташтыру контурларынан 2 метрдан да ким булмаган күләмдә булган ябык линия белән билгеләнгән жир участкалары рәвешендә.

Юридик яки физик затныкы булган жир кишәрлегендә элемтә линиясе яки радиофикация линиясе саклау зонасында туфракны ачу белән бәйлә барлык төр эшләрне башкаруга заказчы (төзүче) әлеге элемтә линиясе яки радиофикация линиясе карамагында булган предприятиедән язма ризалык алырга тиеш.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларындагы саклау зоналарының жир мәйданы юридик һәм физик затлар тарафыннан Россия Федерациясе жир законнары нигезендә, карар белән билгеләнгән һәм элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең саклануын тәмин итүче чикләүләрне исәпкә алып кулланыла.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре булган предприятиеләргә саклау зоналарында рөхсәт ителә:

а) элемтә линияләрен һәм радиофикация линияләрен жир хужалары (жир хужалары, жирдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килештерелгән шартларда эксплуатацияләү өчен кирәкле юлларны, подъездларны, күперләрне һәм башка корылмаларны үз хисабына төзү, алар әлеге предприятиеләргә элемтә корылмаларын эксплуатацияләү өчен шартлар булдырудан баш тартырга хокукы түгел;

б) элемтә линияләрен һәм радиофикация линияләрен ремонтлау өчен чокырлар, траншеяләр һәм котлованнар казу һәм аларны тугыру;

в) элемтә линияләрендә һәм урман массивлары аша үткән радиофикация линияләрендә, әлеге линияләр трассаларына якин урыннарда аварияләр вакытында аерым агачларны кисү, аннан соң билгеләнгән тәртиптә урман кисү билетлары (ордерлар) бирү һәм кисү урыннарын кисү калдыкларынан чистарту.

Саклау зоналары чикләрендә язма ризалык һәм элемтә линияләрен яки радиофикация линияләрен эксплуатацияләүче предприятиеләр вәкилләре булмаса, тыела:

а) һөртөрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, туфракны жир казу механизмнары белән планлаштыруны (күл барханнары зоналарынан тыш) һәм жир эшләрен (0,3 метрдан артык тирәнлеккә сукалауны исәпкә алмаганда) башкарырга;

б) скважиналар бораулау, шурфлау, туфрак пробалары алу, шартлату эшләрә белән бәйле геологик-съемка, эзләү, геодезия һәм башка эзләү эшләрән башкарырга;

в) агачлар утырту, кыр станоклары урнаштыру, терлекләр тоту, материаллар, азык һәм ашламалар жыю, учаклар яндыру, ату урыннары оештыру;

г) автотранспорт, трактор һәм механизмнарның юлларын һәм тукталышларын оештыру, һава элементә линияләре һәм радиофикация линияләре чыбыклары астында габаритсыз йөкләр ташу, каналлар (арыклар) төзү, киртәләр һәм башка киртәләр төзү;

д) суднолар, баржалар һәм йөзүче краннар өчен причаллар төзү, йөкләү-бушату, су асты-техник, тирәнәйтү һәм жир сукалау эшләрә башкару, балык тоту участкалары бүлеп бирү, балык, башка су хайваннары, шулай ук су үсемлекләрен балык тоту кораллары белән тоту, су эчертү, колка һәм боз әзерләү. Судноларга һәм башка йөзүче чараларга якорь ташлау, аерым якорьләр, чылбырлар, лотлар, волокушалар һәм траллар белән үтү тыела;

е) электр тапшыру линияләрен, радиостанцияләрен һәм электромагнит энергиясен таратучы һәм элементә линиясенә һәм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясаучы башка объектларны төзү һәм реконструкцияләүне башкарырга;

ж) жир асты коммуникацияләрен һәм коррозияне жир асты кабель элементә линияләрен исәпкә алмыйча сакларга.

Элементә линияләренә һәм радиофикация линияләренә нормаль эшен боза алган һәртөрле гамәлләр башкару тыела, аерым алганда:

а) биналарны һәм күперләрен сүтү һәм реконструкцияләү, коллекторларны, метрополитен туннельләрен һәм тимер юлларны үзгәртеп кору, анда элементә кабельләре салынган, һава элементә линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары урнаштырылган, радиореле станцияләренә техник корылмалары, кабель тартмалары һәм бүлү тартмалары урнаштырылган, заказчылар (төзүчеләр) линияләренә һәм бу линияләр һәм корылмалар карамагында булган предприятиеләр белән килешү буенча элементә, линияләр һәм радиофикация корылмалары;

б) жир асты кабель элементә линияләре трассаларын күмеп куярга, бу трассаларда вакытлыча складлар, химик актив матдәләр агымы һәм сәнәгать, көнкүреш һәм башка калдыклар чүплекләре урнаштырырга, үлчәү, сигнал, кисәтү билгеләре һәм телефон коеларын ватарга;

в) хезмәт күрсәтелмәгән көчәйтү һәм регенерация пунктларының (жир өстендәге һәм жир астындагы) һәм радиореле станцияләренә, телефон канализациясенә кабель коеларының, бүлү шкафларының һәм кабель тартмаларының ишекләрен һәм люкларын ачарга, шулай ук элементә линияләренә (бу линияләренә хезмәтләндерүче кешеләрдән тыш) тоташырга;

г) элементә линияләре трассаларын әйләндереп алу, аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулау;

д) элементә хезмәтләреннән файдалану максатыннан абонент телефон линиясенә һәм радиофикация линиясенә үз белдеге белән тоташырга;

е) элементә һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр башкарырга (һава элементә линияләренә терәкләренә һәм арматурасына зыян китерергә, чыбыкларны өзәргә, аларга чит әйберләр ыргытырга һәм башкалар).

29.6. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-күзәтү зоналары

Торак пункт территориясендә агросәнәгать комплексы объектлары, зиратлар, себер язвасы терлекләр каберлекләре, каты көнкүреш калдыклары чүплекләре урнашкан, алар өчен санитар-күзәтү зоналары урнаштырылырга тиеш.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-күзәтү зоналарының зурлыгы һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-күзәтү зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналарының санитар-яклау зоналарының санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 тарафыннан расланган «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-яклау зоналарының ориентлашу чикләре картасында җирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең махсус шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якинча чикләре мәгълүмати-белешмә характерда һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең « Санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм җир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карарына ярашлы рәвештә санитар-саклау зоналары төзелешкә планлаштырыла торган, реконструкцияләнгән торган капитал төзелеш объектларына карата билгеләнә, алар әйләнә-тирәлеккә химик, физик, биологик йогынты чыганагы булып тора кеше яшәве (алга таба - объектлар), объектлар контурлары артында санитар-эпидемиологик таләпләрдән артык химик, физик һәм (яки) биологик тәэсир формалашкан очракта.

Капитал төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контуры артында атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәжәсен тикшерергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш кирәкле документлар кушылган зоналар.

Санитар-күзәтү зонасын булдыру, үзгәртү яки юкка чыгару турында карарны кабул ителер:

-кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт санитар классификациягә ярашлы рәвештә I һәм II куркыныч класслы объектларга карата, шулай ук санитар классификациягә кертелмәгән объектларга карата;

-кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары санитар классификациягә ярашлы рәвештә IIIIV куркынычлык классы объектларына карата.

Санитар-күзәтү зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен куллануны чикләүләр мондый зона турында мәгълүмат Бердәм дөүләт күчемсез милек реестрына кертелгән көннән бирле билгеләнгән дип санала.

Санитар-күзәтү зонасы чикләрендә җир кишәрлекләрен түбәндәге максатларда куллану тыела:

торак төзелешне, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектларны, ачык типтагы спорт корылмаларын, балаларның ял итү һәм аларны сәламәтләндерү оешмаларын, рекреацион билгеләнештәге зоналарны һәм бакчачылык алып бару өчен урнаштыру;

- дарулар җитештерү һәм саклау объектларын, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продукциясенең күмәртә складларын, эчәр су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалары комплексларын, химик, физик һәм (яки) санитар-күзәтү зонасы билгеләнгән объектның биологик тәэсире, мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерәчәк.

29.5. Газ бүлү челтэрлөренөң саклау зоналары

Россия Федерациясе Хөкүмөтенөң 2000 елның 20 ноябрөндөгө 878 номерлы "Газ бүлү челтэрлөрен саклау кагыйдөлөрен раслау турында" карарына ярашлы рөвештө газ бүлү челтэрлөре өчен түбөндөгө саклау зоналары билгелөнө:

- а) тышкы газүткөргечләр трассалары буйлап газүткөргечнең һәр ягыннан 2 метр ераклыкта үтө торган шартлы линияләр белән чиклөнгөн территория рөвешөндө;
- б) жир асты газүткөргечлөре трассалары буйлап полиэтилен торбалардан бакыр чыбык кулланганда газүткөргеч трассасын билгелөү өчен газүткөргеч трассасы рөвешөндө, чыбык ягыннан газүткөргечтән 3 метр һәм каршы яктан 2 метр ераклыкта үтө торган шартлы линияләр белән чиклөнгөн территория рөвешөндө;
- в) тышкы газүткөргечләр трассалары буйлап мөңгө туңган туфракта торба материалына карамастан газүткөргечнең һәр ягыннан 10 метр ераклыкта үтө торган шартлы линияләр белән чиклөнгөн территория рөвешөндө;
- г) аерым торган газ көйлөүче пунктлар тирөсендө бу объектлар чиклөреннән 10 метр ераклыкта үткөрөлгөн ябык сызык белән чиклөнгөн территория рөвешөндө. Биналарга төялгөн газ көйлөү пунктлары өчен саклау зонасы регламентташтырылмаган;
- д) газүткөргечлөрнең су асты юллары буйлап суднолар йөрү һәм агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар, каналлар аша су өслөгеннән су өслөгеннән газүткөргечнең һәр ягыннан 100 м ераклыктагы параллель яссылыклар арасындагы төбенө кадәр су киңлегө участогы рөвешөндө;
- е) Урманнар һәм агач-куаклык үсемлеклөре буенча уза торган поселокара газүткөргечләр трассалары буйлап, киңлегө 6 метр, газүткөргечнең һәр ягында 3 метр. Газүткөргечлөрнең жир өсте участоклары өчен агачлардан торба үткөргечкө кадәр аралык газүткөргечнең бөтен эксплуатация срогы дөвамында агачларның биеклөгеннән ким булмашка тиеш.

Газ бүлү челтэрлөренөң саклау зоналарына кергөн жир кишөрлеклөренө, аларның зарарлануын кисөтү яки аларның нормаль эксплуатация шартларын бозу максатыннан, тыелган чиклөлөр (авырлыклар) куела:

- а) торак-гражданлык һәм житөштерү объектларын төзү;
- б) күперлөрне, коллекторларны, автомобиль һәм тимер юлларны, аларда урнашкан газ бүлү челтэрлөрен, өлегө газүткөргечлөрне эксплуатация оешмалары белән килөшү буенча алдан чыгармастан, сүтөргө һәм реконструкциялөргө;
- в) газ бүлү челтэрлөрен жимерелүдөн саклаучы яр ныгыту корылмаларын, су үткөрү жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерөргө;
- г) газ бүлү челтэрлөренөң таныклык билгелөрен, контроль-үлчөү пунктларын һәм башка жайланмаларын күчөрөргө, зарарларга, йоклатырга һәм юк итөргө;
- д) чүплеклөр һәм складлар оештыру, кислоталар, тозлар, щелочлар һәм башка химик актив матдөлөр эремөлөрен салу;
- е) саклау зоналарын көртөлөү һәм көртөлөү, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтэрлөренө керүенө, газ бүлү челтэрлөренө хөзмөт күрсөтүнө үткөрүгө һәм зыянны бетөрүгө комачаулау;
- ж) ут кабызу һәм ут чыганакларын урнаштыру;
- з) базны казырга, 0,3 метрдан артык тирөнлеккө авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм механизмнары белән туфракны казырга һәм эшкөртөргө;
- и) газ көйлөү пунктларының, катода һәм дренаж саклау станциялөренөң, жир асты коелары люкларының капкаларын һәм ишеклөрен ачарга, телемеханика системаларын һәм электр белән тәмин итүнө кертергө яисө сүндөрөргө;

к) чит предметларны, баскычларны суырырга, терәкләргә һәм жир өсте газүткәргечләренә, киртәләргә һәм газ бүлү челтәрләре биналарына бәйләргә, аларга менәргә;

л) мөстәкыйль рәвештә газ бүлүче челтәрләргә кушылырга.

Югарыда күрсәтелгән чикләүләргә туры килми торган урман хужалыгы, авыл хужалыгы һәм башка эшләр, жир офыгын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланганчы 3 эш көннән дә ким булмаган очракта, газ бүлү челтәренәң саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бүлү челтәрләренәң саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәртү башкарыла торган алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәнлегә газ бүлү челтәрләренәң эксплуатацияләү оешмасының язмача рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

29.8. Автомобиль юллары һәм юл яны полосалары

Автомобиль юллары өчен, торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларынан тыш, юл яны полосалары билгеләнә.

Автомобиль юлының юл яны полосалары-юл хәрәкәте куркынычсызлыгы таләпләрен, шулай ук автомобиль юлын төзекләндерү, капитал ремонтлау, ремонтлау, карап тотуның нормаль шартларын, автомобиль юлын үстерү перспективаларын исәпкә алып, аның саклануын тәмин итү максатларында жир кишәрлекләрен (жир кишәрлекләренәң өлешләрен) файдалануның аерым режимы билгеләнгән ике яктан да автомобиль юлына бүлөп бирелгән полосага тоташкан территорияләр.

Автомобиль юлларының классына һәм (яки) категориясенә карап, аларның үсеш перспективаларын исәпкә алып, һәр юл яны полосасының киңлегә:

I һәм II категорияле автомобиль юллары өчен 75 метр;

III һәм IV категорияле автомобиль юллары өчен 50 метр;

V категорияле автомобиль юллары өчен 25 метр.

Автомобиль юлының юл яны полосалары чикләрендә капитал төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реклама конструкцияләрен, мәгълүмат щитларын һәм күрсәткечләрен урнаштыру автомобиль юлы хужасының язма формасында ризалык булганда рөхсәт ителә. Бу килешү автомобиль юлының юл яны полосалары чикләрендә мондый объектларны төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләре, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан мәжбүри үтәләргә тиешле техник таләпләрне һәм шартларны үз эченә алырга тиеш.

Федераль, төбәк яисә муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл яны полосаларын билгеләү яисә мондый юл яны полосаларын үзгәртү турында карар, тиешлечә, юл хужалыгы өлкәсендә дәүләт хезмәтләре күрсәтү һәм дәүләт милке белән идарә итү функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимиятенәң вәкаләтле органы, жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә. Федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимият органы, федераль, төбәк яисә муниципальара, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл яны полосаларын билгеләү яисә мондый юл яны полосаларын үзгәртү турында Карар кабул иткән жирле үзидарә органы мондый карар кабул ителгән көннән алып жиде көн эчендә мондый карарның күчәрмәсен шөһәр округының жирле үзидарә органына, муниципаль районның жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органына жибәрәләр территорияләренә карата шундый карар кабул ителгән торак пунктның үзидарәләре.

Иске Суыксу авыл жирлегенәң ТРның башка районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта федераль автомобиль юллары («Казан – Буинск – Ульяновск»), жирле әһәмияттәге юллар, Горький тимер юлы аша башкарыла.

29.9. Саклау зоналары һәм магистраль үткәргечләрдән минималь ераклык зоналары

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2015 елның 17 июнәндәге 302 номерлы «Нефть һәм газ ятмаларын яңарту» кагыйдәләре жыелмасын раслау турында. Янғын куркынычсызлыгы таләпләре» боерыгы нигезендә нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү объектларына нефть, газ һәм конденсат транспортының промысел торбаүткәргече керә. Минималь-мөмкин булган ара зонасы СП 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел торбалары. Проектлау һәм эшләр житештерү кагыйдәләре " нигезендә билгеләнә.

Торбаүткәргечләренәң зарарлану мөмкинлеген булдырмас өчен (аларны теләсә нинди төрдә жәю вакытында) саклау зоналары урнаштырыла. Түгәрәк үткәргечләренәң саклау зонасы күләме магистраль үткәргечләренә саклау кагыйдәләре белән билгеләнә (Россия Дәүләт Гортехнадзорының 1992 елның 9 номерлы карары белән расланган) һәм 25 м тәшкил итә. Торбаүткәргечләренәң саклау зоналарына кергән жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алынмый һәм алар тарафыннан югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләренә башкару өчен кулланыла.

Россия Дәүләт Гортехнадзорының 22.04.1992 елның 9 номерлы карары белән расланган магистраль торба үткәргечләренә саклау кагыйдәләренә ярашлы рәвештә, магистраль торба үткәргечләренәң саклау зоналарында тыела:

-таныклык һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерү, йоклату һәм вату;

- хезмәт күрсәтелмәгән кабель элемтәсе көчәйтү пунктларының, линия арматурасы узелларының, катод һәм дренаж саклау станцияләренәң, линия һәм күзәтү коеларының һәм башка линия жайланмаларының капкаларын, капкачларын һәм ишекләрен ачу, краннарны һәм йозакларны ачу һәм ябу, элемтә чараларын, энергия белән тәэмин итүне һәм торба үткәргечләренәң телемеханикасын сүндерү яки эшләтеп жибәрү;

-чүплекләр оештыру, кислота, тоз һәм селтеле эремәләр агызу;

-яр ныгыту корылмаларын, су үткәрү жайланмаларын, торбаүткәргечләренә жимерелүдән саклаучы жир һәм башка корылмаларны, ә янәшәдәге территорияне һәм тирә - як жирлекне ташыла торган продукциянең аварияле агызылуынан жимерергә;

- ут кабызу һәм ачык яки ябык ут чыганаclarын урнаштыру;

-саклау зоналарын коймаларга яки киртәләргә, торба үткәргеч һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга, яки алар вәкаләтле оешмаларга торба үткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау буенча эшләренә башкаруда, аларда барлыкка килгән аварияләр, катастрофалар нәтижәләрен бетерүдә комачауларга.

Торбаүткәргечләренәң саклау зоналарында торба үткәргеч транспорты предприятияләре белән килешмичә түбәндәгеләренә эшләү тыела:

-теләсә нинди корылмалар һәм корылмалар төзү,

-агачлар һәм куаклар утырту, салам өеп кую, ат абзарлары урнаштыру, терлек асрау, балык тоту участкалары бүлеп бирү, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләре тоту, су эчертү, боз вату һәм боз әзерләү;

-торбаүткәргеч трассалары аша юллар һәм юллар төзү,

-автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар тукталышларын оештыру,

- бакчалар һәм бакчалар урнаштыру;
- мелиорацияле жир эшләре башкару, сугару һәм киптерү системаларын төзү;
- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләре, туфракны планлаштыру һ. б.;

- геология-съемка, геология-разведка, эзләү, геодезия һ.б. эзләү эшләрен башкарырга, скважиналар, шурфлар төзү һәм туфрак пробалары алу белән бәйлә (туфрак үрнәкләренән тыш).

СП 36.13330.2012 «СНиП 2.05.06-85*. Магистраль торбаүткәргечләр» и СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысла торбалары. Эшләренә проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» нигезендә торбаүткәргечләргә кадәр минималь ераклык зоналарында түбәндәгеләрне урнаштыру рәхсәт ителми:

- торак пунктлар;
- дача йортлары белән коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;
- кош фабрикалары, теплица комбинаты һәм хужалыклары;
- файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары;
- гаражлар һәм автомобильләр өчен ачык парковчалар;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ. б.);

- Т-имер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньлары; гидро -, электр станцияләре; IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;

- чистарту корылмалары һәм суүткәргеч насос станцияләре;
- 1000 м³ артык саклау күләме булган жиңел янучы һәм янучы Сыеклыклар һәм газлар складлары; автозаправка станцияләре һ. б.

30 статья. Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү

Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләрендә жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләр 1995 елның 14 мартындагы 33-ФЗ номерлы «аеруча саклана торган табигый территорияләр турында»гы Федераль закон нигезендә регламентлаштырыла.

Торак пункт территориясендә мәдәни мирас объектлары юк.

31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү

Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы таләпләре, башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатыннан билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә, ул текст формасында һәм карталар (схемалар) рәвешендә документация булып тора, анда проектлана торган зоналар чикләре һәм күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре тасвирлана, әлеге зоналар чикләрендә жирләренә куллану режимнары һәм шөһәр төзелеше регламентлары проектлары бар.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен) саклау зоналары турында Нигезләмәне раслау хакында» 2015елның 12 сентябрэндәге 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башкалар белән җайга салына норматив хокукый актлар белән.

“Иске Суыксу авыл җирлеге муниципаль берәмлеге” территориясендә мәдәни мирас объектлары чикләре юк.

XI КИСӘК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителүенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителүенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм шәһәр төзелеше регламенты составында күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территориаль зона чикләрендә эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотылган очракта күрсәтелә территориянең комплекслы үсеше буенча. Территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлек алып баруны күздә тоткан территорияләр «Иске Суыксу авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеге кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

